สุภร ผลชีวิน

พระราชทานเพลิงศพ

๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๐

ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม

[illegible]

พระราชทานเพลิงศพ

๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๐

ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม

(แบบ ค.)

หมายรับสั่งที่ ๕๖๓   สำนักพระราชวัง

๑๘ ตุลาคม ๒๕๒๐

พระราชทานเพลิงศพ นายสาคร บุญส่ง จ.ม. ข้าราชการบำนาญ สังกัดกระทรวงยุติธรรม ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม กรุงเทพมหานคร

วันอาทิตย์ ที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ เวลา ๑๖.๐๐ น. พระราชทานเพลิง.

บุญสม พิมพ์.

หาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ นายสาคร บุญส่ง เพื่อทราบ เครื่องพระราชทานเพลิงและเจ้าพนักงานผู้เชิญมานี้ เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

ขอบพระคุณ

เจ้าภาพขอขอบพระคุณอย่างสูง แด่พลเมืองดีทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือคุณสาคร บุญส่ง โดยเฉพาะคุณสมชาติ และท่านที่กรุณาขับรถพาคุณพ่อไปส่งโรงพยาบาล และขอขอบพระคุณคุณ ท. เลียงพิบูลย์ ที่กรุณาอนุญาตให้พิมพ์หนังสือชุด "กฎแห่งกรรม" รวมทั้งญาติสนิทมิตรสหายตลอดจนทุกท่านที่ได้ให้เกียรติมาในงานสวดอภิธรรมศพ งานทำบุญบำเพ็ญกุศล และงานพระราชทานเพลิงศพ หากมีสิ่งบกพร่องประการใด เจ้าภาพขอประทานอภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย.

เจ้าภาพ

๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๐

อนุโมทนา

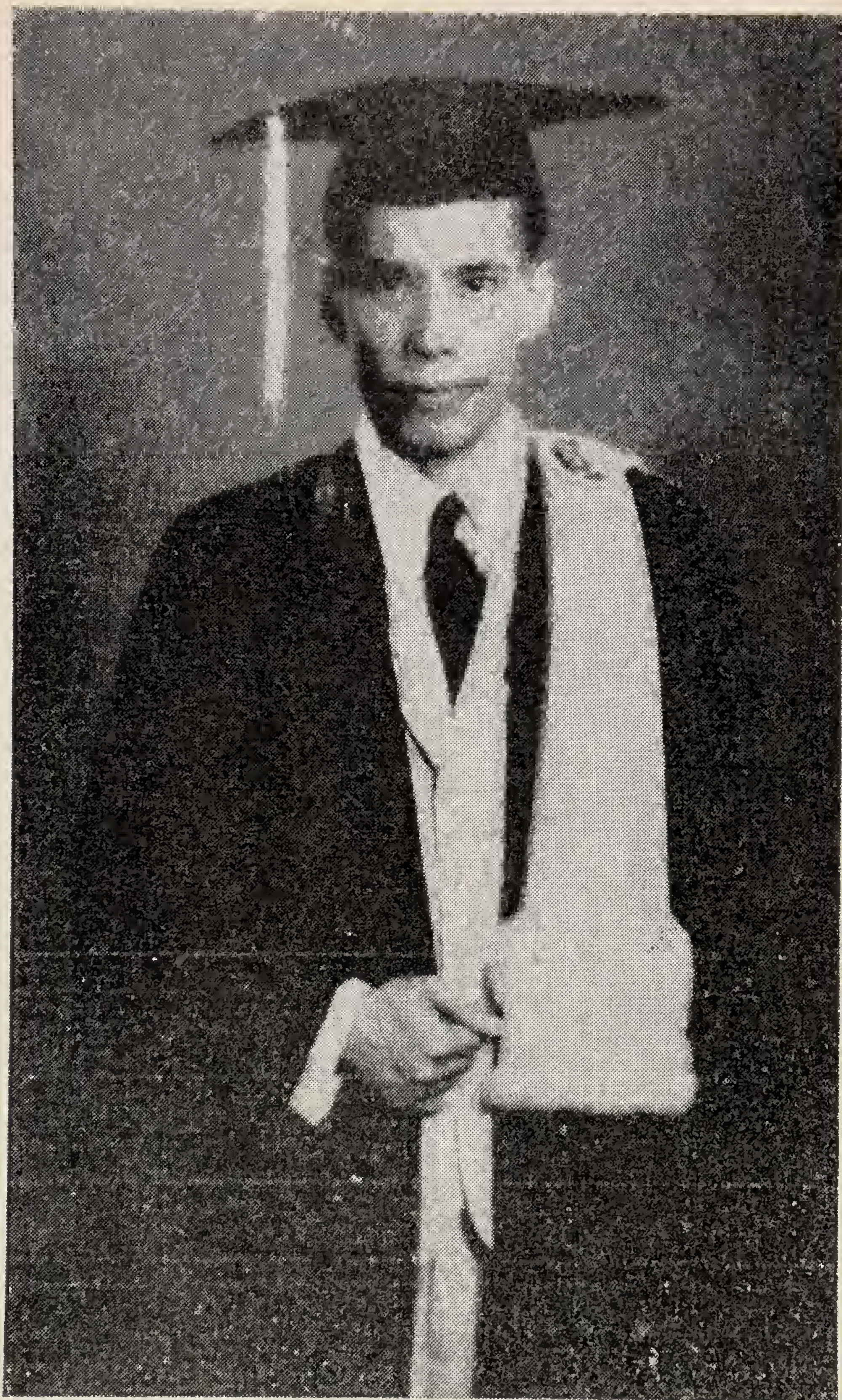
เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ คุณสาคร บุญส่ง ท่านเจ้าภาพมีความประสงค์จะขอพิมพ์หนังสือในชุด "กฎแห่งกรรม" เพื่อแจกเป็นอนุสรณ์ในงานครั้งนี้

ข้าพเจ้าได้อนุญาตให้จัดพิมพ์ได้ตามความประสงค์ และขอขอบคุณที่ท่านเจ้าภาพมีความสนใจในหนังสือชุดนี้ และพิมพ์แจกเพื่อเผยแพร่ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

หากบุญใดกุศลใดเกิดจากหนังสือชุดนี้ ขอบุญกุศลนั้นจงดลบันดาลให้วิญญาณของคุณสาคร บุญส่ง ไปสู่สุคติตามความปรารถนาของท่านเจ้าภาพทุกประการ เทอญ.

ท. เลียงพิบูลย์

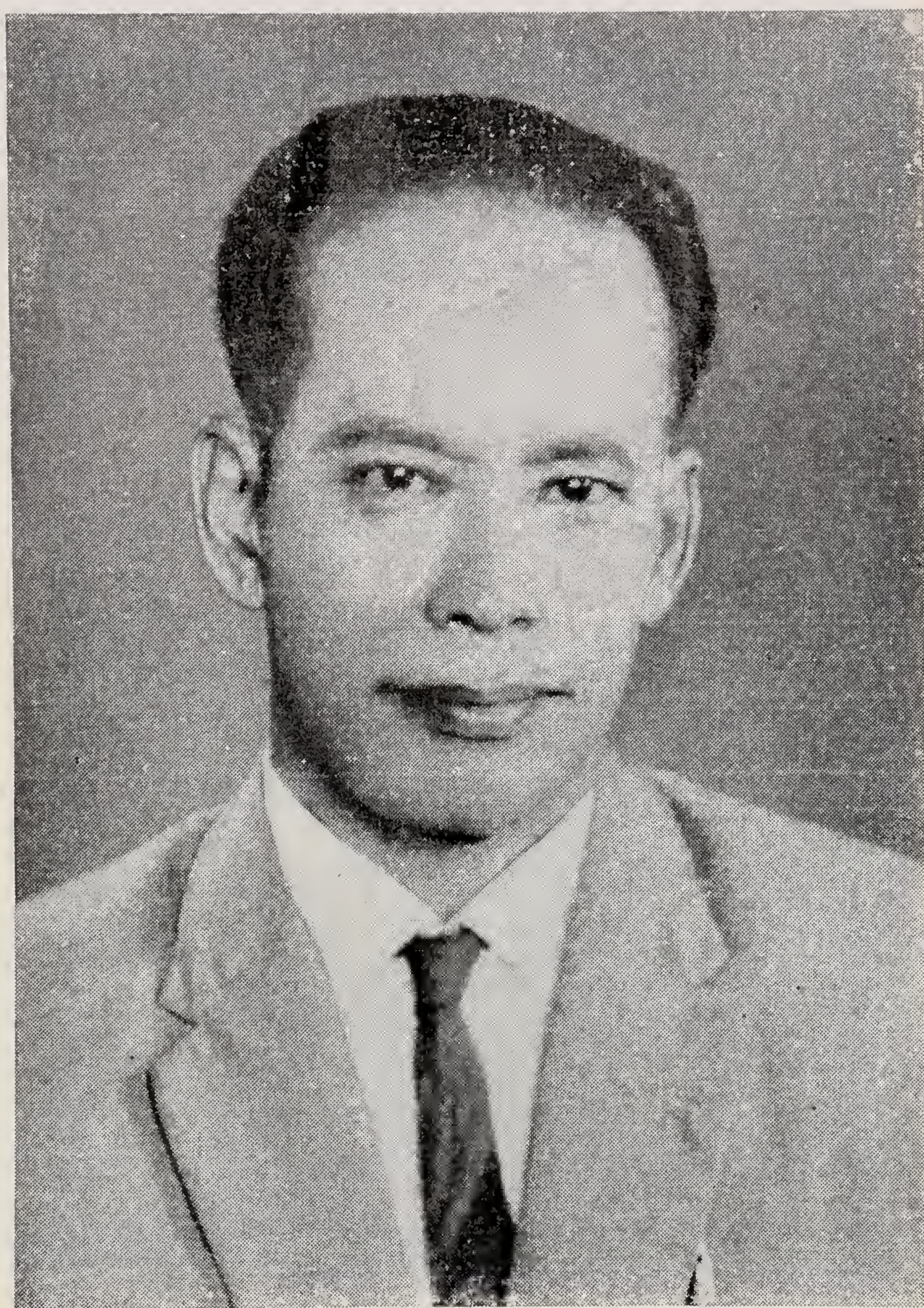
(ท. เลียงพิบูลย์)

นายสาคร บุญส่ง

ชาตะ ๑๑ เมษายน ๒๔๕๙

มตะ ๓ กันยายน ๒๕๒๐

งานสวดพระอภิธรรมศพ

ภรรยา และ ธิดา

ประวัติ

นายสาคร บุญส่ง เกิดเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๔๕๙ ที่ตำบลกบเจา อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นบุตรชายคนสุดท้องของนายบุญ และ นางวงศ์ บุญส่ง มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ๕ คนด้วยกัน คือ

๑. นายสิน บุญส่ง (ถึงแก่กรรม)
๒. นายทรัพย์ บุญส่ง
๓. นางแช่ม สุวิทย์
๔. นางชื่น กิจบำรุง
๕. นายสาคร บุญส่ง

นายสาคร บุญส่ง ได้ทำการสมรส กับ นางสาวปทุม สุดสนอง มีบุตรธิดาทั้งหมด ๕ คน คือ

๑. นายกนกศักดิ์ บุญส่ง
๒. นางสาวศิริพร บุญส่ง
๓. นางสาวสาวิตรี บุญส่ง

๔. นางสาวสุชาดา บุญส่ง

๕. นางสาวกนกพร บุญส่ง

การศึกษา

พ.ศ. ๒๔๖๘ เริ่มเข้าศึกษาที่โรงเรียนประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (วัดสุวรรณดาราราม) และศึกษาอยู่ที่โรงเรียนนี้เป็นเวลา ๔ ปี จนสอบได้ชั้นมัธยมปีที่ ๑

พ.ศ. ๒๔๗๒–๒๔๗๖ ศึกษาที่โรงเรียนประจำมณฑลอยุธยา (อยุธยาวิทยาลัย) จนจบชั้นมัธยมปีที่ ๖

พ.ศ. ๒๔๗๗–๒๔๗๘ ศึกษาที่โรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์ สอบได้ชั้นมัธยมปีที่ ๘ แผนกวิทยาศาสตร์

พ.ศ. ๒๔๗๙ สอบได้ครูพิเศษประถม (พ.ป.)

พ.ศ. ๒๔๘๐ เข้ารับการอบรมความรู้ในเรื่องการทำนาและพันธุ์ข้าว ที่สถานีทดลองกสิกรรม ภาคลุ่มน้ำเจ้าพระยา (รังสิต)

พ.ศ. ๒๔๘๓–๒๔๘๘ ศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง จนสอบได้เป็นธรรมศาสตร์บัณฑิตเมื่อเดือนตุลาคม ๒๔๘๘

การรับราชการ

พ.ศ. ๒๔๘๐–๒๔๘๒ รับราชการเป็นพนักงานบำรุงพันธุ์ข้าวท้องถิ่น ประจำอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. ๒๔๘๒–๒๔๙๖ ครูโรงเรียนประจำอำเภอผักไห่ "สุทธาประมุข" จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. ๒๔๙๖ โอนไปรับราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรม

พ.ศ. ๒๔๙๙–๒๕๐๓ รับราชการ ศาลจังหวัดกำแพงเพชร

พ.ศ. ๒๕๐๓–๒๕๑๓ รับราชการ ศาลจังหวัดปทุมธานี

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

๒๐ พฤษภาคม ๒๔๙๘ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)

๕ ธันวาคม ๒๕๐๘ เหรียญจักรพรรดิมาลา

๕ ธันวาคม ๒๕๑๑ จตุรถาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)

นายสาคร บุญส่ง เป็นคนที่มีอัธยาศัยสุภาพ อ่อนโยน โอบอ้อมอารี ไม่เคยเอาเปรียบเบียดเบียนผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นเสมอ โดยเฉพาะญาติท่านจะเอาใจใส่คอยเป็นธุระจัดการเรื่องต่าง ๆ ในเรื่องครอบครัวท่านได้เลี้ยงดูอบรมสั่งสอน เพื่อให้บุตรธิดามีความเป็นอยู่อย่างดีและมีการศึกษาทัดเทียมผู้อื่น โดยเฉพาะท่านสนใจสนับสนุนเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรธิดาเป็นพิเศษ โดยให้ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างดีที่สุดเท่าที่ความสามารถของแต่ละคนจะอำนวย นับว่าท่านเป็นคนที่มองการณ์ไกลและเห็นคุณค่าของการศึกษาเป็นอย่างดี

ทางด้านการงาน ท่านเป็นผู้ที่ทำงานในหน้าที่อย่างเต็มกำลังด้วยความเอาใจใส่สนใจเสมอ ไม่เคยละทิ้งงานในหน้าที่ ท่านลาออกจากราชการเมื่อวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๓ หลังจากออกจากราชการท่านก็ทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น ปลูกต้นไม้ ฯลฯ อยู่กับบ้านเรื่อยมา ในระยะ ๒–๓ ปีหลังมานี้ ท่านเริ่มสนใจเรื่องทางธรรมะ โดยปกติท่านจะเปิดวิทยุฟังรายการธรรมะเป็นประจำทุกวัน ในวัน

เสาร์–อาทิตย์ที่ท่านว่าง ๆ ท่านจะไปฟังเทศน์และหัดนั่งสมาธิที่วัดมหาธาตุ แม้กระทั่งวันที่ท่านจากพวกเราไป รวมอายุทั้งสิ้น ๖๑ ปีเศษ.

แด่คุณพ่อที่เคารพอย่างสูง

หลังจากได้รับโทรเลขว่าคุณพ่อเสีย ผมทำอะไรไม่ถูก เอาแต่ร้องไห้ จนกระทั่งคุณแม่ของเพื่อนที่อาศัยอยู่บ้านข้าง ๆ มาพูดปลอบใจ เป็นเชิงว่าความตายเป็นเรื่องธรรมดาของโลกใคร ๆ ก็หลีกเลี่ยงไม่พ้น ร้องไห้ไปก็ไม่สามารถทำให้ชีวิตคุณพ่อฟื้นกลับคืนมาได้ ผมจึงคิดขึ้นได้

ผมไม่เคยคิดเลยว่าเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๑๑ จะเป็นวันสุดท้ายที่ผมได้เห็นหน้าคุณพ่อ การเสียชีวิตคุณพ่อเกิดขึ้นอย่างกะทันหัน ถ้าท่านเจ็บป่วยธรรมดา ผมคงจะได้กลับมาปรนนิบัติคุณพ่อบ้าง เป็นเวลา ๙ ปีที่ผมจากไป ผมเคยคิดว่าผมจะกลับมาเยี่ยมบ้านตอนปีใหม่ที่จะถึงนี้ ก็เหมือนกับลางสังหรณ์อันหนึ่ง ขณะที่ผมทำงานอยู่ก็มีเรื่องวุ่นวายหลายเรื่องในที่ทำงาน ครั้นกลับมาที่บ้านกลางคืนของวันศุกร์ ก่อนหน้าที่คุณพ่อจะเสีย ผม ภรรยา และเพื่อนของผมก็ได้ยินเสียงคนร้องเหมือนได้รับความเจ็บปวด

แต่จะเป็นเสียงผู้หญิงหรือผู้ชายก็ไม่ทราบแน่ เพราะเป็นคำอุทานเพียงคำเดียวว่า "อู๊ย" โดยที่เราทั้ง ๓ คนต่างก็ได้ยิน และไม่มีใครพูดอะไร จนกระทั่งรุ่งเช้าของวันเสาร์ ผมกำลังปวดศีรษะ และเพิ่งทานยาแก้ปวด ขณะที่นอนพักผ่อนอยู่ก็มีเสียงเคาะประตูบ้าน ผมจึงไปเปิดประตูบุรุษไปรษณีย์ส่งโทรเลขให้ผมพร้อมกัน ๒ ฉบับ ทั้ง ๒ ฉบับมีใจความเดียวกัน คือ "คุณพ่อสาคร ถึงแก่กรรม" ผมหมดแรง รีบโทรศัพท์ลางานจากที่ทำงาน และเดินทางกลับบ้านด่วน ถึงกระนั้นผมก็ยังมาไม่ทันวันบรรจุศพคุณพ่อ

ถึงแม้ว่าลูกจะเห็นหน้าคุณพ่อเป็นครั้งสุดท้ายเมื่อ ๙ ปีที่แล้ว ลูกก็ยังระลึกถึงพระคุณของคุณพ่ออยู่เสมอ บุญกุศลใดที่ลูกทำมาในชาตินี้ ถ้าชาติหน้ามีจริงขอให้ผมเกิดเป็นลูกของคุณพ่ออีก.

ป๋อง

อาลัยคุณพ่อ

ลูก ๆ ไม่เคยคิดมาก่อนเลยว่า จะต้องมาพบกับเหตุการณ์ที่พวกเราจะต้องจดจำไปตลอดชีวิต วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๒๐ วันที่คุณพ่อจากพวกเราไปอย่างกะทันหันโดยไม่มีวันกลับ เหลือแต่เพียงความทรงจำของลูกที่จะจดจำคุณพ่อไว้ชั่วชีวิต เหมือนกับพวกเราฝันไป แต่เมื่อคิดทบทวนดูแล้วก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นจริง ๆ คุณพ่อจากพวกเราไปแล้ว........ คุณพ่อขา วันนั้นลูกไม่ทราบเลยว่าจะเป็นวันสุดท้ายที่ครอบครัวของเราจะอยู่กันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา ไม่เคยคิดเลยจริง ๆ ว่า คุณพ่อออกจากบ้านไปแล้วจะไม่ได้หวนกลับมาอีก ตอนบ่ายคุณพ่อยังนั่งรถไปกับคุณแม่ และลูก ระหว่างทางลูกพูดคุยกับคุณพ่อเพียงไม่กี่คำ และลูกก็ไม่ได้นึกสังหรณ์ใจเลยว่าจะเป็นครั้งสุดท้ายที่ลูกจะได้คุยกับคุณพ่อ พอไปถึงสนามหลวงเราแยกทางกัน คุณพ่อไปวัดมหาธาตุ ฯ เพื่อฟังเทศน์ ส่วน

ลูกไปซื้อของกับคุณแม่ ลูกกลับมาถึงบ้านตอนเย็น ฝนตกหนัก หลังจากนั้นไม่นานมีคนมาบอกว่าเห็นคนถูกรถชน สงสัยว่าจะเป็นคุณพ่อ พวกเราตกใจมาก แต่ใจก็ยังภาวนาอยู่ว่าคงไม่ใช่คุณพ่อ ลูกรีบวิ่งไปดูที่เกิดเหตุตรงทางม้าลายหน้าซอย เห็นรองเท้าที่ตกอยู่จึงทราบว่าเป็นคุณพ่อ แต่ตอนนั้นคุณพ่อถูกนำส่งโรงพยาบาลแล้ว คุณแม่และลูก ๆ รีบตามไปที่โรงพยาบาลรามาธิบดีทันที ขณะนั้นคุณพ่ออยู่ในห้องฉุกเฉิน หมอกำลังเอ็กซเรย์ดูอาการอยู่ พยาบาลบอกว่าคุณพ่อเป็นมาก ลูก ๆ ค้านในใจว่าคุณพ่อต้องไม่เป็นอะไร คุณพ่อจะต้องหาย และอยู่กับพวกเราต่อไป เขาเอาคุณพ่อไปไว้ที่ตึกศัลยกรรมชาย หมอไม่ยอมให้เราเข้าไปดูอาการคุณพ่อ แต่บอกกับพวกเราว่าถ้าอาการคุณพ่อทรุดลงจะผ่าตัดสมองช่วย เราคอยอยู่หน้าห้อง และมีความหวังอย่างแรงกล้าว่าคุณพ่อจะไม่เป็นอะไร และพวกเราจะได้รักษาพยาบาลคุณพ่อจนหาย แต่เมื่อเวลาประมาณ ๒๒.๔๐ น. หมอออกมาบอกว่าคุณพ่อสิ้นใจแล้ว โดยที่ยังไม่ได้รับการผ่าตัดแต่อย่างใด ลูก ๆ ตกใจและเสียใจมากเหลือเกินจนแทบจะตั้งสติไม่อยู่ ต่อจากนี้ลูกก็จะ

ไม่มี "พ่อ" ผู้เปรียบเสมือนร่มโพธิ์ร่มไทรที่ให้ความอบอุ่นร่มเย็น และเป็นที่พึ่งพิงของลูกอีกต่อไป คุณพ่อได้จากพวกเราเร็วเกินกว่าที่ลูกจะคาดถึง ทั้ง ๆ ที่พวกเราเคยพูดกันอยู่เสมอว่าคุณพ่อคงจะอยู่กับพวกเราไปจนชราและได้ชื่นชมกับความสำเร็จของลูก ๆ ทุกคน ซึ่งคุณพ่อเป็นผู้ส่งเสียให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียนจนสุดกำลังความสามารถ

ไม่น่าเลยที่คุณพ่อจะต้องประสบอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเพียงชั่วพริบตาเดียว แต่มันก็ได้พรากชีวิตคุณพ่อของลูก ๆ ไป โดยที่คุณพ่อไม่มีส่วนผิดอยู่ด้วยเลย

ตลอดชีวิตของคุณพ่อได้ประกอบกรรมดีไว้มาก แม้กระทั่งวันสุดท้ายแห่งชีวิตของท่าน ลูกคิดว่าผลแห่งความดี และบุญกุศลทั้งปวงที่คุณพ่อได้กระทำไว้ในขณะที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ รวมทั้งบุญกุศลที่คุณแม่ ลูก ๆ และญาติมิตรได้ร่วมกันบำเพ็ญเพื่ออุทิศให้คุณพ่อ จงดลบันดาลให้วิญญาณของคุณพ่อไปสู่สุคติในสัมปรายภพด้วย เทอญ.

ลูก ๆ

ไหว้ ๕ ครั้ง

ของ

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์

วัดเทพศิรินทราวาส

ในวันหนึ่งกับคืนหนึ่ง ไม่ว่าเวลาไรตามแต่เหมาะ ต้องไหว้ให้ได้ ๕ ครั้ง เป็นอย่างน้อยในคราวเดียวนั้น ถ้ามีดอกไม้ธูปเทียนก็บูชา ถ้าไม่มีก็มือ ๑๐ นิ้ว และปากกับใจควรไหว้จนตลอดชีวิต คือ

ครั้งที่ ๑

พึงนั่งกระโหย่งเท้า ประณมมือ ว่า

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ

๓ หน

แล้วว่าพระพุทธคุณ คือ

อิติปิ โส ภควา อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน สุคโต โลกวิทู อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ สตฺถา เทวมนุสฺสานํ พุทฺโธ ภควาติ ฯ

หยุดระลึกถึงพระปัญญาคุณ ทรงรู้ดีรู้ชอบสิ้นเชิง พระบริสุทธิคุณ ทรงละความเศร้าหมองได้หมด พระ-กรุณาคุณ ทรงสงสารผู้อื่นและสั่งสอนให้ปฏิบัติตาม ของพระพุทธเจ้า จนเห็นชัดแล้ว กราบลงหน ๑ ฯ

ครั้งที่ ๒

ว่าพระธรรมคุณ คือ

สฺวากฺขาโต ภควตา ธมฺโม สนฺทิฏฺฐิโก อกาลิโก เอหิปสฺสิโก โอปนยิโก ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญฺญูหีติ ฯ

หยุดระลึกถึงคุณพระธรรมที่รักษาผู้ปฏิบัติตาม ไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว จนเห็นชัดแล้ว กราบลงหน ๑ ฯ

ครั้งที่ ๓

ว่าพระสังฆคุณ คือ

สุปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ อุชุปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ ญายปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ สามีจิปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ ยทิทํ จตฺตาริ ปุริสยุคานิ อฏฺฐ ปุริสปุคฺคลา เอส ภควโต สาวกสงฺโฆ

อาหุเนยฺโย ปาหุเนยฺโย ทกฺขิเณยฺโย
อญฺชลิกรณีโย อนุตฺตรํ ปุญฺญกฺเขตฺตํ โลกสฺสาติ ฯ

หยุดระลึกถึงคุณ คือ ความปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติชอบ ของพระอริยสงฆ์ จนเห็นชัดแล้ว กราบลงหน ๑ ๆ

นั่งพับเพียบประณมมือ ตั้งใจถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ ไม่ถือสิ่งอื่นยิ่งกว่า จนตลอดชีวิต ว่าสรณคมน์คือ

พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ ธมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ สงฺฆํ
สรณํ คจฺฉามิ ฯ
ทุติยมฺปิ พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ ทุติยมฺปิ ธมฺมํ
สรณํ คจฺฉามิ ทุติยมฺปิ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ ฯ
ตติยมฺปิ พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ ตติยมฺปิ ธมฺมํ
สรณํ คจฺฉามิ ตติยมฺปิ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ ฯ

ครั้งที่ ๔

ระลึกถึงคุณบิดามารดาของตน จนเห็นชัดแล้ว กราบลงหน ๑ ๆ

ครั้งที่ ๕

ระลึกถึงคุณของบรรดาท่านที่มีอุปการะแก่ตน เช่น พระมหากษัตริย์ และครูบาอาจารย์ เป็นต้นไป จนเห็นชัดแล้ว กราบลงหน ๑ ฯ

ต่อไปนี้ไม่ต้องประณมมือ ตั้งใจพิจารณาเรื่อง และร่างกายของตนว่า จะต้องแก่ หนีความแก่ไปไม่พ้น จะต้องเจ็บ หนีความเจ็บไปไม่พ้น จะต้องตาย หนีความตายไปไม่พ้น จะต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจทั้งสิ้น มีกรรมเป็นของตัว คือทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นอนิจจัง ไม่เที่ยงไม่แน่นอน เป็นทุกข์ลำบากเดือดร้อน เป็นอนัตตา ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของตน ฯ

ครั้นพิจารณาแล้ว พึงแผ่กุศลทั้งปวง มีการกราบไหว้ เป็นต้นนี้ อุทิศให้แก่ท่านผู้มีคุณ มีมารดาบิดาเป็นต้น ตลอดจนชั้นสูงสุด คือพระมหากษัตริย์ ทั้งเทพดามนุษย์ และสัตว์ทั้งหลายว่า จงเป็นสุข ๆ อย่ามีเวรมีภัยเบียดเบียนกันและกัน รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิด ฯ

การไหว้ ๕ ครั้งนี้ ถ้าวันไหนขาด ให้ไหว้ใช้หนี้ ๕ ครั้งในรุ่งขึ้น ถ้านั่งกระหย่งเท้าไม่ได้ ก็นั่งพับเพียบ ถ้านั่งไม่ได้ก็นอนไหว้ เมื่อยกมือไม่ขึ้น ก็ปากกับใจ ถ้าทำได้อย่างนี้ เป็นเครื่องพยุงตนให้เป็นคนดี ไม่เป็นคนชั่ว และให้ตั้งอยู่ในที่ดี ไม่ให้ตกไปในที่ชั่ว ถ้าผู้ใดประพฤติได้เสมอจนตลอดชีวิต ผู้นั้นจะอุ่นใจในตัวของตัวเอง มีความเจริญงอกงามไพบูลย์ยิ่ง ๆ ขึ้นเสมอทุกคืนทุกวัน คุ้มครองป้องกันภยันตรายปราศจากความเสียหายที่ไม่เหลือวิสัย และตั้งตัวได้ในทางคดีโลกและทางคดีธรรม เต็มภูมิเต็มชั้นของตน ๆ ทุกประการ ฯ

ชยสิทธิคาถา

(สวดต่อท้ายเมื่อจบการไหว้ ๕ ครั้งแล้ว)

พาหุํ สหสฺสมภินิมฺมิตสาวุธนฺตํ
ครีเมขลํ อุทิตโฆรสเสนมารํ
ทานาทิธมฺมวิธินา ชิตวา มุนินฺโท
ตนฺเตชสา ภวตุ เม ชยสิทฺธิ นิจฺจํ

ปางเมื่อพระองค์ปรมะพุท- ธ วิสุทธศาสดา
ตรัสรู้อนุตตระสมา- ธิ ณ โพธิบัลลังก์
ขุนมารสหัสสพหุพา- หุ วิชาวิชิตขลัง
ขี่ครีเมขละประทัง คชะเหี้ยมกระเหิมหาญ
แสร้งเสกสราวุธะประดิษฐ กละคิดจะรอนราญ
รุมพลพหลพยุหปาน พระสมุททะนองมา
หวังเพื่อผจญวรมุนิน- ท สุชินะราชา
พระปราบพหลพยุหมา- ระ เมลืองมลายสูญ
ด้วยเดชะองค์พระทศพล สุวิมละไพบูลย์
ทานาทิธรรมะวิธิกูล ชนะน้อมมโนตาม
ด้วยเดชะสัจจะวจนา และนมามิองค์สาม
ขอจงนิกรพละสยาม ชยะสิทธิทุกวาร
ถึงแม้จะมีอริวิเศษ พละเดชะเหี้ยมมาร
ขอไทยผจญพิชิตะผลาญ อริแม้นมุนินทร

แนวรำลึกคุณานุคุณ

คำรำลึกคุณานุคุณ (ซึ่งรวมทั้งคำอธิษฐานและวิธีเจริญเมตตา) นี้ ได้นำมาลงไว้สำหรับเป็นแนวรำลึกในขณะที่ "ไหว้ ๕ ครั้ง" หรือ "ไหว้พระก่อนนอน" อาจจะนำมาใช้เป็นแนวรำลึกให้กว้างขวางออกไป โดยพิสดารหรือโดยย่อตามควรแก่กาลเทศะและอัธยาศัย

รำลึกพระคุณพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าพระองค์ใด ผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ เป็นพระอรหันต์ไกลจากกิเลส เป็นผู้สมบูรณ์ด้วยวิชชา ๘[ก.]

ก. วิชชา ๘ คือ

๑. วิปัสสนาญาณ ญาณอันนับเข้าในวิปัสสนา
๒. มโนมยิทธิ ฤทธิ์ทางใจ
๓. อิทธิวิธิ แสดงฤทธิ์ได้
๔. ทิพโสต หูทิพย์
๕. เจโตปริยญาณ รู้จักกำหนดใจผู้อื่น
๖. ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ระลึกชาติได้
๗. ทิพจักขุ ตาทิพย์
๘. อาสวักขยญาณ รู้จักทำอาสวะให้สิ้นไป

และจรณะ ๑๕[ข.] เป็นผู้เสด็จไปแล้วด้วยดี ทรงรู้แจ้งแทงตลอดโลกทั้งสาม[ค.] เป็นสารถีผึกคนที่ควรฝึก ไม่มีผู้อื่นยิ่งกว่า เป็นครูของหมู่เทพเจ้าและเหล่ามนุษย์ เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เป็นผู้ประกอบไปด้วยพระปัญญาคุณ พระบริสุทธิคุณ และพระมหากรุณาธิคุณ ข้าพเจ้าขอกราบไหว้นมัสการพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น

ข. จรณะ ๑๕ คือ

๑. ศีลสังวร สำรวมกายวาจาเรียบร้อย
๒. อินทรียสังวร สำรวมอินทรีย์ทั้ง ๖
๓. โภชนมัตตัญญุตา ความเป็นผู้รู้ประมาณในโภชนะ
๔. ชาคริยานุโยค ประกอบตามซึ่งความเพียร ไม่เห็นแก่นอนมากนัก
๕. ศรัทธา เชื่อต่อสิ่งที่ควรเชื่อ
๖. หิริ ละอายต่อบาปทุจริต
๗. โอตตัปปะ สะดุ้งต่อบาปทุจริต
๘. พาหุสัจจะ ความเป็นผู้สดับมาก
๙. วิริยะ ความเพียรละบาปเจริญบุญ
๑๐. สติ ความระลึกอยู่ในอารมณ์ที่เป็นกุศล
๑๑. ปัญญา ที่เห็นความเกิดขึ้นและดับไป
๑๒. ปฐมฌาน ละนิวรณ์ ๕ ประกอบด้วยองค์ ๕ คือ วิตก วิจาร ปีติ สุข เอกัคคตา
๑๓. ทุติยฌาน ละวิตก วิจาร ประกอบด้วยปีติ สุข เอกัคคตา
๑๔. ตติยฌาน ละปีติ ประกอบด้วยสุข เอกัคคตา
๑๕. จตุตถฌาน ละสุขประกอบด้วยเอกัคคตา อุเบกขา

ค. โลกทั้งสามหรือภพทั้งสาม คือ กามภพ รูปภพ อรูปภพ

รำลึกพระคุณพระธรรม

พระธรรม เป็นธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ดีแล้ว เป็นคุณอันผู้ปฏิบัติพึงเห็นผลได้ด้วยตนเอง เป็นคุณให้ผลไม่จำกัดกาล เป็นคุณควรเรียกผู้อื่นให้มาดู เป็นคุณที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว เป็นคุณอันแสดงถึงความจริง ๔ อย่าง คือ ความจริงในเรื่องทุกข์ ๑ ความจริงในเรื่องสมุทัยคือเหตุให้เกิดทุกข์ ๑ ความจริงในเรื่องนิโรธ คือความดับทุกข์ ๑ ความจริงในเรื่องมรรคคือข้อปฏิบัติให้ถึงทางดับทุกข์ ๑ เป็นคุณอันผู้รู้ รู้ได้เฉพาะตน ข้าพเจ้าขอกราบไหว้นมัสการพระคุณของพระธรรมดังกล่าวนั้น

รำลึกพระคุณพระสงฆ์

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น เป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง ปฏิบัติเพื่อออกจากทุกข์ ปฏิบัติชอบยิ่ง คือพระอริยบุคคล ๔ คู่ หรือ ๘ ประเภท ได้แก่พระอริยบุคคลผู้ดำรงอยู่ในโสดาปัตติมรรค ๑ โสดาปัตติผล ๑ สกทาคามิมรรค ๑ สกทาคามิผล ๑ อนาคามิมรรค ๑ อนาคามิผล ๑ อรหัตตมรรค ๑ อรหัตตผล ๑ พระ-

อริยบุคคลทั้งหมดท่านเป็นผู้ควรของคำนับ เป็นแขกที่ควรต้อนรับ เป็นผู้ควรยกมือไหว้ เป็นเนื้อนาบุญของโลกอย่างยอดเยี่ยม ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า ทั้งเป็นผู้สืบต่ออายุพระพุทธศาสนาให้ยืนนานมาจนถึงปัจจุบัน ข้าพเจ้าขอกราบไหว้นอบน้อมพระสงฆ์

รำลึกพระคุณมารดาบิดา

มารดาบิดาเป็นผู้ทรงพระคุณสูงสุด เป็นผู้ให้กำเนิดชีวิต เลือดเนื้อ ให้การถนอมกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงดู อุปถัมภ์บำรุงลูกให้เจริญเติบโต อบรมกล่อมเกลาลูกให้ประพฤติดีมีอัธยาศัยดี มีกิริยาวาจาเรียบร้อย ส่งเสริมลูกให้ได้รับการศึกษาวิชาความรู้ พยายามให้ลูกมีวิชาอาชีพเลี้ยงชีวิตด้วยดี ท่านเสียสละเพื่อความสุขความเจริญทุกอย่างของลูก ด้วยความรัก เมตตา กรุณา มุทิตา ปรารถนาดีต่อลูกอย่างสูงสุด ท่านเป็นพรหม เป็นบุพพาจารย์และเป็นพระอรหันต์ของลูก ลูกขอกราบไหว้ด้วยความเคารพรักกตัญญูบูชาไว้เหนือเกล้า

รำลึกพระคุณอุปัชฌาย์ครูอาจารย์

อุปัชฌาย์ครูอาจารย์เป็นผู้สั่งสอนอบรมศิษย์ให้ประพฤติดี ให้ความรู้แก่ศิษย์ทั้งทางคดีโลกคดีธรรม กำจัดเสียซึ่งความโง่เขลาเบาปัญญา ยังศิษย์ให้สามารถดำรงชีวิตโดยทางที่สุจริตชอบธรรม นำไปให้บรรลุความพ้นทุกข์ ศิษย์ขอนมัสการกราบไหว้อุปัชฌาย์ครูอาจารย์ด้วยความเคารพกตัญญูบูชาพระคุณเทิดทูนไว้เหนือเกล้า

รำลึกพระคุณพระมหากษัตริย์

พระมหากษัตริย์องค์พระประมุขของประเทศชาติเป็นองค์อัครศาสนูปถัมภก ทรงพยายามปกป้องคุ้มครองราษฎรให้อยู่เย็นเป็นสุขทั่วขอบขัณฑสีมา ทรงอุดหนุนบำรุงพระศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง เป็นดั่งดวงประทีปส่องทางสว่างแก่พสกนิกร ทรงรับภาระอันหนักยิ่งมิได้ย่อหย่อนด้วยพระเมตตาการุญอันเลิศล้ำ ทรงดำรงในทศพิธราชธรรม[ก.]

ก. ทศพิธราชธรรม (ราชธรรม ๑๐ ประการ) ได้แก่ ทาน การให้, ศีล ความประพฤติงดเว้นจากความชั่วร้าย, ปริจจาคะ การสละสุขประโยชน์น้อยเพื่อสุขประโยชน์ใหญ่, อาชวะ ความตรง, มัททวะ ความอ่อนโยน, ตปะ ความเพียรปฏิบัติกรณียกิจ, อักโกธะ ความไม่ลุอำนาจความโกรธ, อวิหิงสา ความไม่เบียดเบียน, ขันติ ความอดทน, อวิโรธนะ ความไม่ผิด ความไม่ประพฤติผิดธรรม.

บำเพ็ญพระบารมี ข้าพระพุทธเจ้าขอถวายบังคมด้วยความจงรักภักดี และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นเกล้า ฯ ขอจงทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน ทรงพระเกษมสำราญพร้อมด้วยสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ราชโอรส ราชธิดา และพระบรมวงศานุวงศ์ทุก ๆ พระองค์ตลอดกาลนาน ขอพระบรมโพธิสมภารจงปกแผ่คุ้มเกล้าเหล่าไพร่ฟ้าประชานิกรให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุขสโมสรสามัคคี สมดังที่มีพระราชปณิธานจงทุกประการ เทอญ.

คำอธิษฐาน

คำอธิษฐานเป็นคำเตือนตน กำชับตน ให้มีสัจจะตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรม และเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่ตนเองยิ่งขึ้นตามลำดับกาล เมื่อรำลึกคุณานุคุณครบถ้วน และสวดชยสิทธิคาถาจบแล้ว พึงรวบรวมกำลังจิตให้แน่วแน่ กล่าวคำอธิษฐานต่อเนื่องไปเลย จะอธิษฐานตามบทที่นำมาแสดงไว้เป็นตัวอย่าง หรือจะอธิษฐานเป็นอย่างอื่นก็ตามแต่จะเหมาะแก่อัธยาศัย สำคัญที่ว่าคำอธิษฐานนั้นต้องอยู่ในคลองธรรม

ข้าพเจ้าขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย คุณไท้อธิราชเทวา คุณบรรพบุรุษมารดาบิดาครูอาจารย์ และคุณความดีทุกประการ โปรดเป็นที่พึ่งคุ้มครองข้าพเจ้าให้อยู่เย็นเป็นสุข ปราศจากพิบัติทุกข์ภัยอันตราย ให้เป็นผู้ตั้งตนขวนขวายประพฤติแต่ในทางที่ดีที่ชอบ ประกอบด้วยประโยชน์ อันใดที่เป็นโทษจะเสื่อมสิ้นสูญ เพิ่มพูนด้วยคุณธรรมอันประณีตยิ่งขึ้นโดยลำดับจนตลอดอายุขัย ถึงความสวัสดีมีชัยในทุกที่ทุกสถานทุกกาลเวลา คราถึงคราว

ชีวิตดับ ขอให้ดับไปโดยสะดวก สงบ บริบูรณ์ด้วยสติสัมปชัญญะ มีจิตเป็นอิสระปล่อยวางสรรพสิ่งทั้งปวงโดยเด็ดขาดสิ้นเชิงเถิด

วิธีเจริญเมตตา

เมื่อ 'ไหว้ ๕ ครั้ง' หรือ 'ไหว้พระก่อนนอน' และอธิฏฐานใจจบแล้ว ทั้งได้พิจารณาเรื่องของกายและทบทวนเรื่องกรรมและผลของกรรมเสร็จแล้วด้วย ขั้นสุดท้ายที่พึงกระทำก็คือ การเจริญเมตตาธรรม หรือเมตตาภาวนา

วิธีเจริญเมตตา ให้นั่งท่าขัดสมาธิ ขาขวาวางทับขาซ้าย มือขวาวางทับมือซ้ายตรงที่หน้าตัก ตั้งกายให้ตรง แล้วใช้สติกำหนดว่า เราจะเจริญเมตตาเพื่อให้จิตประกอบด้วยเมตตาธรรมเกิดขึ้นประจำจิตสันดานอยู่เป็นนิจ

ขั้นแรกพึงเจริญเมตตาธรรมให้เกิดขึ้นในตนของตนเสียก่อน คำเจริญเมตตาที่ท่านผูกไว้เป็นตัวอย่างนั้น ดังนี้

อหํ อเวโร โหมิ, อพฺยาปชฺโฌ, อนีโฆ, สุขี อตฺตานํ ปริหรามิ.

ขอข้าพเจ้าจงอย่าได้ผูกเวร, จงอย่าเบียดเบียนผู้อื่น, จงอย่ามีทุกข์, ขอจงมีความสุข รักษาตนอยู่เถิด.

จงเพียรพยามใช้สติควบคุมตน ให้นึกอยู่อย่างนี้หลาย ๆ ครั้ง จนให้จิตสงบอยู่ในอารมณ์ คือ เมตตานี้ แล้วจึงเจริญเมตตาธรรมให้เกิดในบุคคลอื่น ๆ ตั้งต้นแต่มารดา บิดา ญาติพี่น้อง ผู้มีอุปการคุณ ตลอดพวกพ้องมิตรสหาย ขยายออกไปจนถึงบุคคลทั้งหลายอื่น ๆ ทั่วโลก โดยไม่เลือกชาติ ชั้น วรรณะ และศาสนา คำเจริญเมตตาในบุคคลอื่นนั้น ท่านผูกไว้เป็นตัวอย่าง ดังนี้

สพฺเพ สตฺตา อเวรา โหนฺตุ, อพฺยาปชฺฌา, อนีฆา, สุขี อตฺตานํ ปริหรนฺตุ.

ขอสัตว์ทั้งหลายโดยสิ้นเชิง จงอย่าได้ผูกเวรกัน, จงอย่าเบียดเบียนกัน, จงอย่ามีทุกข์, ขอจงมีความสุข รักษาตนอยู่เถิด.

จงเพียรพยายามใช้สติควบคุมจิต ให้นึกอยู่อย่างนี้หลาย ๆ ครั้ง จนให้จิตสงบอยู่ในอารมณ์คือ เมตตาในบุคคลอื่น เหมือนอย่างเมื่อจิตสงบอยู่ในอารมณ์เมตตาในตนของตน

เมื่อเจริญเมตตาธรรมเช่นนี้อยู่เนือง ๆ จิตก็จะประกอบด้วยเมตตาธรรม คือมีความปรารถนาดีในตนด้วย ในบุคคลอื่น ๆ ด้วย โดยไม่เลือกชาติชั้นวรรณะและศาสนา จนเกิดเป็นปกตินิสัย

อานิสงส์การเจริญเมตตา

ผู้เจริญเมตตาธรรมจนเกิดเป็นปกตินิสัยแล้ว ย่อมได้รับอานิสงส์คือผลตอบแทน ๑๑ ประการ ดังที่ท่านแสดงไว้ในเมตตานิสังสสูตรว่า

๑. หลับก็เป็นสุข

๒. ตื่นก็เป็นสุข

๓. ย่อมไม่ฝันร้าย

๔. เป็นที่ชอบใจของมนุษย์ทั้งหลาย

๕. เป็นที่ชอบใจของอมนุษย์ทั้งหลาย

๖. เทวดาทั้งหลายย่อมรักษา

๗. ไฟหรือยาพิษหรือศัสตรา ย่อมไม่ต้องผู้เจริญเมตตานั้น

๘. เมื่อเจริญกัมมัฏฐาน จิตของผู้เจริญเมตตา ย่อมตั้งมั่นในสมาธิเร็ว

๙. สีหน้าของผู้เจริญเมตตาย่อมผ่องใส

๑๐. ย่อมมีสติ ไม่หลงตาย

๑๑. เมื่อยังไม่สำเร็จพระอรหัตอันยิ่ง ย่อมไปเกิดในพรหมโลก

ผลแห่งความเมตตากรุณา*

วันหนึ่งข้าพเจ้าได้รับจดหมายมีข้อความบันทึกส่งมาจากจังหวัดธนบุรี ผู้บันทึกได้เล่าถึงพระภิกษุรูปหนึ่งได้ประสบเหตุการณ์โดยบังเอิญ เมื่อข้าพเจ้าได้อ่านและพิจารณาแล้วก็คิดว่า เหตุบังเอิญในทางพุทธศาสนาคงไม่มี เพราะทุกอย่างย่อมเกิดขึ้นจากผลแห่งกรรมดีหรือกรรมชั่ว คงจะเข้าในบทเรื่องของกรรม เหตุการณ์ที่ได้เกิดขึ้นมาแล้ว เมื่อมีผู้ส่งบันทึกมาจะปล่อยให้ผ่านไปโดยไม่ได้ทำให้เกิดประโยชน์ ก็เป็นที่เสียดายและเป็นเรื่องที่น่าคิด การที่มีจิตใจสงสาร

* เรื่องที่ ๑๐๓ ของผู้ประพันธ์

ได้แผ่เมตตาแก่สัตว์เล็ก ๆ เกือบไม่มีความหมาย มองเห็นแล้วว่าไม่สำคัญ ไม่นึกว่าผลจะตอบแทนได้อย่างไร แต่บางครั้งก็เกิดผลมากมายเกินความรู้สึกอย่างคิดไม่ถึง กรรมดีผลก็ออกมาในทางดี เป็นตัวอย่างที่น่าคิดเรื่องหนึ่งในข้อความบันทึกว่า

พระภิกษุรูปหนึ่ง ท่านจำพรรษาอยู่ที่วัดดุสิตาราม (เสาประโคม) อยู่ที่บางยี่ขัน ธนบุรี ได้รับนิมนต์ไปสวดมนต์ฉันเช้าที่บ้านคหบดีผู้หนึ่ง อยู่ในจังหวัดนครราชสีมา ได้กำหนดเวลาเดินทางโดยรถขนส่งสายเหนือในบ่ายก่อนจะถึงวันงาน ๑ วันเพื่อให้ทันสวดมนต์เช้า โดยไปค้างคืนที่นครราชสีมา (วันเดือนปีผู้บันทึกไม่ได้บอกมา)

บ่ายวันนั้นท่านได้โดยสารรถแท๊กซี่ให้ไปส่งที่สถานีขนส่งสายเหนือ เพื่อต่อรถโดยสารเดินทางไปนครราชสีมา ระหว่างที่รถแท๊กซี่ออกจากวัดมาได้ไม่นาน ท่านก็มองไปเห็นบนกลางถนนข้างหน้ามีปูนาตัวขนาดใหญ่ กำลังยืนจังก้าชก้ามอยู่กลางถนน ท่านตาไวเห็นสัตว์ตัวเล็ก ๆ ครึ่งน้ำครึ่งบกทำเช่นนั้น ก็เอ็นดเกิดความสงสาร

กลัวจะถูกรถผ่านไปมาจะทับตาย จึงขอร้องให้คนขับหยุดรถข้างถนน แล้วท่านก็ลงไปต้อนให้ปูตัวนั้นลงน้ำในคูข้างทางเพื่อให้พ้นจากภัยอันตราย แต่ปูตัวนั้นทำท่าไม่ยอมให้ต้อนลงข้างทางง่าย ๆ อย่างท่านคิด ท่านพยายามต้อนไปทางซ้ายมันก็วิ่งชูก้ามหนีไปทางขวา ถ้าต้อนไปทางขวามันก็วิ่งหนีไปทางซ้ายเหมือนเล่นเอาเถิดระหว่างพระกับปูนา กว่าจะต้อนมันลงน้ำข้างถนนได้ก็เล่นเอาท่านเหนื่อยและเสียเวลาไปหลายนาที ภิกษุรูปนั้นเมื่อเห็นว่าปูลงน้ำอยู่ในคูเรียบร้อยเป็นที่ปลอดภัยแล้ว ท่านก็กลับขึ้นรถแท๊กซี่เดินทางต่อไป เมื่อไปถึงสถานีขนส่งสายเหนือ ท่านจึงไปถามพนักงานว่ารถจะไปนครราชสีมาจะออกเมื่อไร ?

พนักงานที่สถานีขนส่งได้บอกว่า รถเดินทางไปนครราชสีมาเที่ยวสุดท้ายสำหรับวันนี้เพิ่งจะออกจากสถานีไปครู่นี้เอง ยังจะมองเห็นหลังไว ๆ ท่านทราบเช่นนั้นก็อ่อนใจกลัวจะผิดนัดไปไม่ทันงาน แต่แล้วก็ถามพนักงานว่าจะมีรถอะไรไปอีกไหม อาตมาจะต้องไปสวดมนต์ฉันเช้าวันพรุ่งนี้ให้ทัน ไม่เช่นนั้นก็เกิดเสียหายแก่อาตมา

เพราะรับนิมนต์แล้วไม่ไป

พนักงานบอกว่า ถ้าท่านจะไปจริง ๆ จำเป็นก็ต้องไปรถอุดร หนองคาย แต่รถสายนี้เพียงแต่ผ่านถนนรอบนอกไม่แวะเข้าในตัวเมืองต้องต่อรถอีกทอดหนึ่ง เมื่อไม่มีทางเลือกดีกว่านี้ ท่านก็จำเป็นตกลงโดยสารรถผ่านไปลงปากทางที่จะเข้าเมืองนครราชสีมา ต่อมาไม่นานรถที่ท่านโดยสารก็ออกเดินทางจากสถานีขนส่งสายเหนือ มุ่งตรงไปภาคอีสาน

เมื่อรถวิ่งมาไม่นานนักก็มองเห็นข้างหน้ามีผู้คนมุงดูและชุลมุน เมื่อรถวิ่งเข้าไปใกล้ก็มองเห็นรถโดยสารคันหนึ่งคว่ำอยู่ข้างทาง เมื่อเห็นสภาพของรถแล้วก็นึกว่าคงจะมีผู้บาดเจ็บล้มตายกันบ้าง เห็นมีคนกำลังยกร่างคนบาดเจ็บถ่ายขึ้นรถไปส่งโรงพยาบาลที่อยู่ใกล้ที่สุด ส่วนคนที่บาดเจ็บเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ยืนอธิบายถึงวินาทีที่ใจหายใจคว่ำให้ผู้ที่ยืนมุงฟังด้วยความรู้สึกตื่นเต้นในชีวิตเมื่อรอดตายมาได้เหมือนเกิดใหม่ ส่วนคนขับคะนองมือก็ถือโอกาสที่คนกำลังชุลมุนช่วยเหลือคนที่บาดเจ็บ รีบตะเกียกตะกายออกจากรถหลบหนีไป ส่วนผู้เสียชีวิตก็

ลำเลียงไว้ริมถนน หาผ้าและเสื่อมาปิดร่างกายที่จบชีวิตเพราะอุบัติเหตุ กันความอุจาดตาจนกว่าจะลำเลียงไปฝากไว้วัด ตำรวจทางหลวงต้องเสียเวลาทำงานหนักกว่าจะเสร็จ

ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บแข้งขาหักก็ร้องโอดครวญด้วยความเจ็บปวดทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ หญิงและชาย ทำให้ผู้ที่มีจิตใจเป็นปกติ ไม่ใช่พวกนักฉวยโอกาสคอยฉกชิงทรัพย์สินในยามทุกข์ยากของผู้อื่น เมื่อได้พบเห็นก็พลอยสงสารเศร้าสลดใจไปด้วย เมื่อนึกถึงญาติพี่น้องลูกหลานพ่อแม่สามีหรือภรรยาที่อยู่ทางบ้านของผู้โดยสารทุกคน ไม่มีใครรู้ว่าญาติพี่น้องของตนได้รับอุบัติเหตุ เมื่อรู้ก็คงจะตกใจเสียใจเพียงไร ซึ่งบางคนเมื่อได้ทราบว่าญาติของตนต้องมาเสียชีวิตลงสด ๆ ร้อน ๆ ในระหว่างเดินทางเพราะเกิดอุบัติเหตุ ทุกคนต้องใจหายต้องร้องไห้เสียน้ำตา เสียกำลังใจ ไม่โดนกับผู้ใดก็ไม่รู้ว่าทุกข์หนักเพียงใด เพราะเหตุเกิดขึ้นอย่างไม่นึกไม่ฝันมาก่อน เพราะทุกคนไม่ว่าเด็กผู้ใหญ่ต่างก็เป็นที่รักของญาติพี่น้องพ่อแม่ด้วยกันทุกคน เพียงแต่มากน้อยเท่านั้น

เมื่อภิกษุรูปนั้นได้เห็นสภาพของผู้ป่วยแล้วก็ต้องหวนมานึกถึงปูตัวนั้น แล้วก็ทำให้รู้สึกว่า ผลของความเมตตานี้ทำให้ท่านได้รอดพ้นจากภัยอันตรายที่เกิดจากอุบัติเหตุในครั้งนี้ เพราะปรากฏว่ารถโดยสารคันนั้นที่พระภิกษุมาไม่ทันท่านมัวแต่ต้อนปูลงน้ำรถจึงออกมาก่อนเป็นคันเดียวกัน

บันทึกนี้ข้าพเจ้าได้รับจากคุณวิเชียร ๑๙๖ บ้านช่างหล่อ จังหวัดชลบุรี และคิดว่าเป็นผลบังเอิญทางพระว่ากรรมดีเกิดขึ้นจากการแผ่เมตตาธรรม จึงได้เกิดแคล้วคลาดดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น เป็นเรื่องน่าคิด

ข้าพเจ้าได้รับเหตุการณ์บังเอิญเช่นนี้มาจากหลายทางก็ได้พิจารณาดูแล้ว เห็นได้ว่าเหตุบังเอิญทำให้รอดพ้นภัยอันตรายมาได้ ส่วนมากเกิดขึ้นแก่ท่านที่มีจิตเมตตากรุณา เกิดบุญกุศลได้ช่วยให้พ้นภัยอันตรายไว้ บันทึกอีกฉบับหนึ่งที่ข้าพเจ้าได้เลือกพิจารณาดูแล้วเห็นว่าควรแก่การเข้าในชุด "กฎแห่งกรรม" ได้เช่นกัน ในข้อความบันทึกเล่าว่า

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ สงบลงใหม่ ๆ เป็นเวลาที่

ประเทศไทยขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภค ยิ่งของที่ทำจากต่างประเทศก็ยิ่งหายาก การคมนาคมไม่สะดวก เพราะรถไฟได้รับความเสียหายถูกทำลายในเวลาสงคราม สะพานรถไฟที่ชุมทางบ้านดาราถูกระเบิดเสียหายยับเยิน ยังไม่สามารถจะซ่อมแซมให้เป็นที่เรียบร้อยปกติได้ เพียงใช้ชั่วคราว เพราะยังขาดวัตถุดิบ เวลานั้นผมมีอายุเพียง ๑๗ ปี ความรู้เพียง ม. ๖ และยังไม่มีงานอาชีพเป็นล่ำเป็นสัน

แม่เห็นว่าผมอยู่บ้านไม่ได้ทำอะไรอยู่ว่าง ๆ ก็อยากจะให้ผมรู้จักหัดการค้าขายทำมาหากินเป็นอาชีพบ้าง จึงออกเงินทุนให้ผมจำนวนหนึ่ง เพื่อทำการค้า แนะให้ผมซื้อพวกปลาเค็มปลาย่างนำขึ้นรถไฟไปขายทางภาคเหนือ แล้วให้ซื้อของทางภาคเหนือมาขายบ้านเรา มีหอมกระเทียมเป็นต้น ให้สืบดูราคาบ้านเราขายอย่างไรแล้วหัดคิดดูหากมีอะไรพอจะหากำไรได้มากก็ให้ฉวยโอกาสซื้อมา ทางภาคเหนือก็เหมือนกัน หากมีอะไรขาดแคลนราคาสูงก็ให้จดจำไว้แล้วมาสืบราคาดูเห็นมีกำไรก็ซื้อไปขาย เพื่อหากำไรต่อไปทั้งขึ้นทั้งล่องไม่ต้องเสียเวลา

นับแต่ผมเริ่มขึ้นล่องทางภาคเหนือ ทำการค้าแบบขายไปซื้อมาอย่างแบบแม่สอน รู้สึกว่ามีกำไรงามพอดูคุ้มค่าเหนื่อยและค่าเสียเวลา ทั้งเกิดความสนุกด้วย แต่รถไฟเดินเพียงวันละ ๒ เที่ยว ขึ้นล่องเท่านั้น เพราะขาดแคลนหัวรถจักร และรถตู้มีไม่พอ ฉะนั้น คนจึงอัดแอเบียดกันไม่มีทั้งที่นั่งและที่ยืน เพราะคนโดยสารมีมากกว่ารถจะบรรจุได้ ผมกับเพื่อนก็ต้องปีนขึ้นไปอยู่บนหลังคา ส่วนสินค้าของผมก็อยู่ในตู้ ต. ญ. ข้างล่าง ผมกับเพื่อนก็นั่งบนหลังคาคอยระวังของไปพร้อมกันด้วย เพราะพวกตีนผีมันคอยถีบของตกรถไฟเสมอ คนใจชั่วคอยหากินทางทุจริตมีมาก ไม่รู้ว่าใครเป็นใคร มีทั้งคนดีคนชั่วปะปนกันไปทุกเที่ยวรถ

ในเที่ยวนั้นผมไปกับเพื่อนชื่อ นพ เราได้นำสินค้าไปขายภาคเหนือ รู้สึกขายดีไม่มีสินค้าเหลือ ไม่พอขาย ผมจึงได้จัดหาซื้อสินค้าพื้นเมืองมาขายภาคเรา เท่าที่เห็นว่าทำกำไรได้มาก เงินยังเหลือซื้อของไม่หมดยังติดตัวมาอีกหลายพัน

เช้าวันนั้นผมกับเพื่อนนั่งกินข้าวอยู่บนหลังคารถไฟ

หลังจากเราพักที่สถานีพิษณุโลก ซึ่งรถไฟยังไม่ออก ขณะที่เรากำลังกินข้าวอยู่นั้น ผมก็มองไปเห็นชายผู้หนึ่ง อายุประมาณ ๔๐ กว่า แต่งกายเป็นชาวนากำลังนั่งกินข้าว บนหลังคารถเช่นกัน เห็นแกกินข้าวคลุกกับน้ำพริกแดง ก็รู้สึกสงสาร เรามีปลาย่างอยู่ ๒ ไม้ เราสองคนกินไม้เดียว ก็พอ เหลืออีกไม้หนึ่งผมก็เอาไปให้ชายผู้นั้น และบอก ว่า "คุณลุงครับ ลองทานปลาย่างของผมซิครับ อร่อย มาก ผมเอาไปขายภาคเหนือ ขายดีมีคนชอบมาก ขาย หมด ผมขยักไว้สำหรับกินเพียง ๒ ไม้เท่านั้น"

ครั้งแรกคุณลุงผู้นั้นไม่ยอมรับ เพียงแต่กล่าวคำว่า ขอบใจเท่านั้น ผมต้องอ้อนวอนว่า "กรุณารับไว้กินเถิด ครับ ถ้าไม่รับผมก็ไม่สบายใจ ผมเป็นคนเคารพผู้ใหญ่ ตามที่พ่อแม่เคยสอนให้รู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่ ผมให้ความ เคารพนบนอบอ่อนน้อมฐานะเป็นผู้ใหญ่ มิได้ดูถูกหรือ เห็นเป็นชาวนาจน ๆ กินข้าวกับน้ำพริกแดง" เมื่อพ่อลุง เห็นผมตั้งใจให้ด้วยความสุจริตก็รับไว้ เรากินข้าวและ สนทนากัน ผมรู้สึกว่าพ่อลุงคนนี้มิใช่ชาวนาธรรมดา เป็นผู้มีความรู้สูง เมื่อซักถามผมว่าไปไหนมา ผมก็เล่า

ถึงแม่ผมให้หัดค้าขายออกทุนให้ผมไปซื้อปลาย่างปลาเค็มขึ้นรถไฟไปขายภาคเหนือ แล้วก็ซื้อพวกหัวหอมหัวกระเทียมลงมาขายภาคเรา พอจะมีกำไรคุ้มค่าเหนื่อย พ่อลุงได้ฟังก็หัวเราะหึ ๆ ด้วยอารมณ์ดี และซักถามถึงการศึกษาและที่อยู่ของพ่อแม่ผมและอาชีพทางบ้าน ผมก็เล่าความจริง พ่อลุงพยักหน้ารับฟังด้วยความสนใจแล้วก็พูดขึ้นว่า "ยินดีมากที่เธอหากินในทางสุจริต หัดค้าขายแต่อายุยังไม่มาก ต่อไปก็คงชำนาญขึ้นคงเจริญรุ่งเรืองในวันข้างหน้า น้อยนักคนไทยเราที่อายุเท่านี้จะรู้จักออกมาหากินทางค้าขายส่วนตัว ทั้งใจดีมีเมตตาด้วย" แล้วพ่อลุงก็ให้ศีลให้พร ผมก็ยกมือขึ้นพนมไหว้รับศีลรับพรจากพ่อลุงด้วยความเคารพนับถือ

สักครู่หนึ่งก็มีเรื่องเอะอะเกรียวกราวกันอยู่ข้างล่าง พ่อลุงหันไปทางเสียงอย่างสนใจ แต่ผมไม่สนใจอะไรมากนักเพราะไม่ใช่เรื่องอะไรของเรา แต่ทันใดนั้นก็มีชายหนุ่มรุ่นราวคราวเดียวกับผมวิ่งขึ้นมาบนหลังคารถมาถึงที่ผมนั่งอยู่ ยังไม่รู้เรื่องอะไรกัน ชายหนุ่มทำหน้าตาเลิ่กลั่กทำท่าจะวิ่งต่อไป แต่ถอดรองเท้าที่ใส่อยู่ทิ้งไว้ตรง

หน้าผม คล้ายทำท่าจะให้ผม เมื่อหันมาเห็นตำรวจแต่งเครื่องแบบจ่านายสิบกับพลตำรวจขึ้นขึ้นมาตามจับ แกก็เลยวิ่งโหนกลางตอนหลังคาต่อกันโดดหนีลงจากรถไฟไป และปรากฏว่าพอลงไปก็ถูกตำรวจรวบตัวจับไว้ได้ เพราะตำรวจได้ล้อมรถไฟไว้แล้ว ตำรวจช่วยกันค้นในตัวหาของกลางในตัวคนร้าย ไม่รู้ว่าผู้ร้ายเอาไปโยนทิ้งไว้ที่ไหน แต่แล้วจ่านายสิบกับพลตำรวจอีกผู้หนึ่งโดดขึ้นมาบนหลังคารถมองมาที่ผมนั่งอยู่กับเพื่อนทำให้ผมใจไม่ดี ตำรวจทั้งสองนายไม่ได้พูดจาอะไรตรงมาก็รวบจับตัวผมกับเพื่อนไว้ เมื่อเราถูกตำรวจจับไม่ทันรู้ตัวก็ตกใจมากแทบสิ้นสติ เพราะเกิดมาแต่ท้องพ่อท้องแม่ยังไม่เคยทำผิดอะไรถึงกับถูกจับกุมเช่นนี้ ผมคิดว่าเขาสงสัยว่าผมคงเป็นพวกเดียวกับคนร้ายล้วงกระเป๋า ผมกับเพื่อนกำลังจะถูกเป็นผู้ต้องหา ผมเองกลัวจนใจคอสั่น ขวัญเสียหมดนึกอะไรไม่ออก ทำอะไรไม่ถูกได้แต่ถามเสียงสั่นปากสั่นเหมือนกำลังจะเป็นไข้ว่า จับผมทำไม ผมทำผิดอะไร ตำรวจไม่พูดอะไรผมเลย ทำให้ผมเสียกำลังใจ นึกถึงเงินที่พกอยู่ในตัวหลายพันบาทที่เหลือซื้อของมาขาย ผมกลัวว่าตำรวจจะ

เข้าใจผิดว่าเป็นเงินได้มาทางทุจริต ผมไม่รู้จะแก้ไขให้หลุดพ้นความผิดได้อย่างไร ผมนึกแช่งด่าไอ้คนร้ายที่มันมาหยุดที่ตรงหน้าผมทำท่าคล้ายจะมอบอะไรให้ และถอดรองเท้าไว้ตรงหน้าผมแล้วมันก็วิ่งหนีไป เลยทำให้คนเกิดสงสัยว่าผมเป็นพวกเดียวกับผู้ร้ายทั้งรูปร่างเสื้อผ้าที่ผมสวมใส่ก็มีชุดเดียว ไม่มีเปลี่ยนเพราะต้องปีนป่ายขึ้นนั่งบนหลังคารถไฟ มันจึงขาดความสะอาดเรียบร้อยไปมาก ทำให้สภาพใกล้กับผู้ร้ายเข้าไป ผมไม่รู้จะแก้ไขตัวเองให้พ้นข้อหาได้อย่างไร จนปัญญาผมทนไม่ไหว กำลังจะก้มหน้าร้องไห้เพราะหมดความอดทน แค้นใจชะตา-กรรมของตัวเองเพราะหมดปัญญา ก็ได้ยินเสียงพ่อลุงร้องบอกไปอย่างไม่พอใจว่า "หยุดก่อน เอาข้อหาอะไรมาอ้างเพื่อจับเด็กสองคนนี้ เด็กสองคนนี้เขาไม่ได้ทำผิดอย่าจับสุ่มสี่สุ่มห้า ทำให้ผู้บริสุทธิ์ต้องเดือดร้อน จะทำอะไรให้พิจารณาดูให้รอบคอบถี่ถ้วนเสียก่อน ทำอย่างนี้ก็เสียชื่อตำรวจหมด"

จ่านายสิบผู้นั้นชะงักอยู่ครู่หนึ่ง แล้วมองดูหน้าพ่อลุงแต่งตัวเป็นชาวนาผู้นั้นอย่างไม่พอใจ และก็ไม่นึกว่า

ชายชาวนาผู้นี้จะพูดจาโอหังอ้างเหตุผลเช่นนี้ จ่านายสิบผู้นั้นพูดอย่างอารมณ์เริ่มจะเสียว่า นี่ไม่ใช่ธุระอย่ามายุ่ง พูดแล้วจ่านายสิบก็ล้วงเอากุญแจมือออกมาทำท่าจะใส่ข้อ-มือผม ทำให้ผมตกใจจนขวัญบิน คิดว่าเป็นตายอย่างไรผมไม่ยอมใส่กุญแจมือ ผมกลัวกุญแจมือตำรวจแทบจะเป็นบ้า คิดว่าคนไม่มีความผิดยังถูกใส่กุญแจมือต้องซวยแน่ ถ้าผมถูกจับใส่กุญแจมือไปพบคนรู้จักผมคงขายหน้าเขาแย่ ผมนึกถึงพ่อแม่พี่น้องทุกคน เพราะทุกคนไม่รู้ว่าผมกำลังจะถูกจับใส่กุญแจมือทั้งที่ผมไม่มีความผิด ผมมองดูหน้าเพื่อนเห็นขาวซีดไม่มีสีเลือด คงเพราะกลัวจนขวัญหนีดีฝ่อ ผมคิดว่าสภาพของผมก็ไม่ผิดกับเพื่อน ไม่มีใครรู้ว่าเราบริสุทธิ์นอกจากผีสางเทวดาเท่านั้น นึกอะไรได้ในใจผมก็ขอให้ผีสางเทวดาช่วยเหลือ ผมนึกถึงพระหลวงพ่ออะไรต่ออะไร เจ้าพ่อองค์ใดที่ศักดิ์สิทธิ์เท่าที่ผมจะนึกได้ ผมก็ร้องเชิญเรียกอยู่ในใจ ขอให้ท่านรีบมาช่วยผมโดยเร็ว เพราะผมจนปัญญาแล้ว สมองมันปั่นป่วนยุ่งไปหมด แต่ที่สุดก็คิดจะสะบัดหลุดแล้ววิ่งหนีแต่ก็มองไม่เห็นทางรอด ทั้งไม่รู้ไปทางไหนทิศไหน ทั้ง

จะทำให้เขาแน่ใจว่าผมคงเป็นผู้ร้ายแน่จึงได้วิ่งหนี กำลังความคิดสับสนปั่นป่วนมองเห็นความหมดหวัง กำลังคิดหมดอาลัยต่อชีวิต ปล่อยตามบุญตามกรรม เพราะหมดทางที่จะขัดขืนเจ้าหน้าที่ได้ ผมหมดอาลัยตายอยากในชีวิตต่อไป กำลังจะปล่อยให้ตำรวจสวมกุญแจมืออยู่แล้วก็ได้ยินเสียงพ่อลุงพูดขึ้นเสียงดังอย่างผู้มีอำนาจเด็ดขาดว่า "หยุด นี่เป็นเด็กของอั๊ว พวกลื้อจะทำอย่างนั้นไม่ได้ อั๊วขอสั่งเป็นคำขาด" ทันใดนั้นจ่านายสิบและพลตำรวจก็สะดุ้ง ทันใดนั้นพ่อลุงก็ล้วงเอาบัตรประจำตัว หรือบัตรประจำตำแหน่งข้าราชการ ซึ่งผมก็ไม่เห็นเพียงแต่เดาเพราะผมเองก็ตื่นเต้นกลัวจนลาน แล้วพ่อลุงก็ยื่นบัตรให้จ่านายสิบผู้นั้นดู ทันใดเมื่อจ่านายสิบได้เห็นบัตรประจำตัวพ่อลุง ก็รีบตบเท้ายืนระวังตรง ยกมือขึ้นแตะกระบังหมวก พลตำรวจก็รีบทำตามทั้งที่ไม่รู้ว่าท่านผู้นั้นเป็นใคร เพราะไม่ได้ดูบัตร เมื่อจ่านายสิบคำนับพ่อลุงแล้ว ก็ยื่นบัตรลงไปให้นายร้อยตำรวจโทผู้ควบคุมตำรวจอยู่ข้างล่าง เมื่อรับบัตรจากจ่าแล้วนายร้อยตำรวจโทก็รีบตบเท้าระวังตรงยกมือขึ้นแตะกระบังหมวกอยู่ข้างล่าง แล้วส่ง

บัตรคืนขึ้นมาแล้วสั่งถอนกำลังตำรวจลงจากหลังคารถ คุมจำเลยที่ล้วงกระเป๋าออกไป ข่าวว่ามีผู้เห็นของกลางที่ผู้ร้ายโยนไว้ระหว่างวิ่งหนี จึงเป็นอันจับได้พร้อมทั้งของกลาง สำหรับผมกับเพื่อนเป็นอันว่าสิ้นเคราะห์ไปที ระหว่างการโต้ตอบพ่อลุงกับจ่าตำรวจนั้น เขาพูดอะไรกันบ้างผมก็จำไม่ได้หมด เพราะผมกลัวจะถูกจับใส่กุญแจมือจนตัวชาไปหมด ความรู้สึกเหมือนฝันร้ายแล้วก็ตื่นจากความฝันร้ายกลายเป็นดี แต่เมื่อนึกถึงทีไร ผมก็อดหวาดสะดุ้งกลัวไม่ได้ ผมอยากจะเข้าไปกราบเท้าพ่อลุงสักร้อยครั้ง คิดว่ายังไม่สมกับที่ท่านได้กรุณาช่วยเหลือ ผมกับเพื่อนพากันไปกราบขอบคุณท่านเพียงแต่ยกมือขึ้นไหว้เท่านั้น เพราะบนหลังคารถคงไม่มีโอกาสให้เราก้มลงไปกราบได้ ท่านก็เพียงบอกว่า ไม่ต้องขอบบุญขอบคุณอะไรหรอก เพราะเป็นหน้าที่ของท่านที่จะให้ความเป็นธรรมกับทุกคนที่บริสุทธิ์ เราก็เป็นคนบริสุทธิ์มิได้ทำผิดคิดชั่ว จึงควรแก่การช่วยเหลือ แม้ผมอยากจะทราบชื่อท่านใจจะขาดแต่ผมก็ไม่กล้าละลาบละล้วงถามเพียงแต่ท่านช่วยให้ผมรอดพ้นการใส่กุญแจมือเท่านั้นก็เป็นบุญ

คุณหนักยิ่งกว่าภูเขาแล้ว

ฉะนั้น ผมจึงไม่รู้นามของท่านผู้มีพระคุณนับแต่ครั้งเมื่อผมอายุได้เพียง ๑๗ ปี นับแต่นั้นมาถึงปัจจุบันนี้อายุผมได้ ๔๑ ปี ผมไม่เคยพบหน้าท่านเลย และผมยังระลึกถึงพระเดชพระคุณของท่านอยู่เสมอ แต่ผมก็ยังมืดแปดด้าน ยังไม่มีโอกาสรู้จักนามของท่านและอยู่ที่ไหนยังเป็นสิ่งลึกลับตลอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ สำหรับผมชื่อสำรวม วรรณดิเรก ปัจจุบันนี้อยู่ร้านค้าไม้โชคไพศาลเลขที่ ๒๙๑/๑ ถนนริมน่าน ตำบลตะพานหิน จังหวัดพิจิตร หากท่านผู้มีพระคุณอันสูงยิ่งที่เคยช่วยเด็กอายุ ๑๗ ไว้ในครั้งนั้น กรุณาให้ผมทราบที่อยู่และนามของท่านด้วยจะเป็นที่เคารพนับถือของผม และผมยังไม่ลืมที่จะระลึกถึงพระคุณของท่านตลอดมา และในชีวิตนี้จะไม่มีวันลืม

เรื่องนี้ข้าพเจ้าได้เขียนตามข้อบันทึกของคุณสำรวม วรรณดิเรก ก่อนเขียนข้าพเจ้าได้อ่านและพิจารณาในข้อความบันทึกก็เห็นว่า ในสมัยนั้นยังมีข้าราชการผู้ใหญ่ที่ได้ปลอมแปลงให้เข้ากับภูมิประเทศ ทำตนให้เป็นชาวบ้านธรรมดา ปะปนเข้าไปคลุกคลีอยู่ในหมู่สามัญชน

ทั่วไป เพื่อจะได้มีโอกาสได้รู้ได้เห็นเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์กับราชการ แม้จะได้รับความทุกข์ยากลำบาก ต้องเสี่ยงภัยอันตรายเพียงไร ท่านก็มิได้คิดถึงประโยชน์สุขส่วนตัว เพราะเห็นแก่ความสงบสุขส่วนรวม และราชการเป็นใหญ่ แม้ข้าพเจ้าจะไม่รู้ว่าท่านผู้นั้นคือผู้ใดก็ดี การปฏิบัติผลงานของท่านเช่นนี้ ควรแก่การยกย่องสรรเสริญยิ่ง เพราะข้าพเจ้าแน่ใจว่าท่านเป็นผู้มีคุณธรรมสูง มีจิตใจใสสะอาดเป็นคนดี เห็นอกเห็นใจคนบริสุทธิ์ทั่วไป ในยุคปัจจุบันนี้เป็นบุคคลที่ชาติต้องการให้มีมาก ข้าพเจ้าจึงขอเก็บเรื่องของท่านผู้นี้ไว้ใน "กฎแห่งกรรม" ต่อไป.

สวัสดี

กรรมหนัก

หลังจากข้าพเจ้าได้เขียนเรื่อง "มารศาสนา" ได้จัดพิมพ์แจกในงานศพมารดาของเพื่อน ข้าพเจ้านำไปถวายท่านเจ้าอาวาสสองเล่ม และตั้งใจว่าจะกราบนมัสการขอบพระคุณที่ท่านได้กรุณาเล่าประวัติของพระ-พุทธรูปสององค์ เป็นที่น่าสนใจให้ข้าพเจ้าทราบ

เมื่อขึ้นไปบนกุฏิของท่าน นมัสการท่านแล้ว ก็หันไปมองหาพระพุทธรูปทั้งสององค์ไม่เห็นอยู่ในที่นั้น ก็สงสัย จึงกราบเรียนถามท่านเจ้าคุณ ท่านก็กรุณาชี้ให้ดู ข้าพเจ้าก็งงพูดอะไรไม่ถูก ความตั้งใจว่าจะมากราบสนทนากับท่าน เพื่อเรียนถามหาความรู้เรื่องอื่น ๆ ก็ลืมหมด ความคิดสับสนเหมือนฝัน คิดสงสัยตัวเองประสาทสมอง และทางตาคงจะหลอกหลอนเมื่อมาครั้งก่อนจึงได้เห็นพระพุทธรูปสูงใหญ่เท่าคนธรรมดา แต่ครั้งนี้เห็นองค์ท่านเล็กกว่าครั้งก่อน ความงงงวยทำให้

ข้าพเจ้ากราบลาท่านเจ้าคุณ รีบลงจากกุฏิโดยมิได้พูดจาอะไร ท่านก็คงสงสัยกิริยาท่าทางผิดปกติของข้าพเจ้า

เมื่อลงจากกุฏิออกจากวัดแล้ว ก็คิดว่าควรจะไปถามผู้ที่ร่วมทางไปเห็นพระพุทธรูปสององค์นั้น เมื่อได้ไปสอบถามแล้วเป็นอันทราบว่า ข้าพเจ้าตาฝาดคนเดียว ต่อมาข้าพเจ้าก็ได้เรื่อง "กรรมหนัก" นี้จากท่านนายทหารผู้ที่เคยพาข้าพเจ้าไปหาท่านเจ้าคุณเพื่อนำประวัติพระพุทธ-รูปสององค์เขียนในเรื่อง "มารศาสนา"

ข้าพเจ้าได้เจ้า "กรรมหนัก" นี้จากท่าน เมื่อได้ฟังเรื่องนี้แล้วทำให้ข้าพเจ้านึกเศร้าใจมาก คิดว่าในยุคนี้ศีลธรรมเสื่อมลงมาก แม้แต่ผู้ได้รับการศึกษาเล่าเรียนชั้นสูงมีวิชาความรู้ดี แต่ขาดความรู้ในศีลธรรมเห็นความชั่วเป็นเรื่องสนุกเกินขอบเขต เป็นกีฬาสมัครเล่นสนุกสนาน ก็ย่อมพาตนให้ไปสู่ทางชั่วด้วยกิเลส ตัณหา โลภ รัก โกรธหลง เป็นต้น ต้องได้รับทุกขกรรมอย่างหนักติดตามมาสนองภายหลัง เรื่องนี้ท่านผู้ให้เรื่องบอกข้าพเจ้าว่า เรื่องกรรมหนักนี้เหตุการณ์ได้เกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ เล่าจากปากคำผู้ประสบเคราะห์กรรมโดยตรงตั้งอกตั้งใจเล่าอย่าง

ละเอียดใช้เวลากว่าสองชั่วโมง เพราะตัวผู้เล่าเองก็ตกอยู่ในห้วงทุกข์ไม่มีเวลาสบายใจ ตกอยู่ในความหวาดกลัวตลอดเวลา แม้จะไม่ได้เป็นตัวการลงมือประกอบกรรมเอง แต่ก็เป็นผู้รู้เห็นเป็นใจ แม้จะได้รับกรรมตามสนองแล้ว แต่ก็ยังหวาดว่าจะมีเคราะห์อะไรเกิดขึ้นอีก เสียงสาปแช่งด้วยความแค้นสาหัส เสียงร้องไห้ของสองพ่อลูกยังก้องหู และเห็นภาพผู้รับกรรมหนัก ทำให้ก่อกวนทำลายประสาทแทบจะเป็นบ้า เหตุการณ์พบเห็นยังติดตาไม่รู้ลืม จึงอยากระบายเหมือนคำสารภาพความจริงออกมา จากการอัดความทุกข์ร้อนไว้ภายในอกระบายให้หมดไป คิดว่าเมื่อเล่าหมดแล้วคงจะลดหย่อนผ่อนคลายความหวาดกลัว ความเดือดร้อนให้เบาบางลงได้บ้าง

ข้าพเจ้าผู้เขียนคิดว่าหากได้นำเรื่องเข้าในชุด "กฎแห่งกรรม" คงจะเกิดประโยชน์ทางกุศลที่ได้เป็นตัวอย่างชั่วที่เกิดขึ้นแล้ว มีโอกาสคอยตักเตือนจิตใจของผู้หลงผิดเป็นชอบกำลังจะประกอบกรรมชั่วในทำนองเดียวกัน ได้มีสติยับยั้งไว้ได้ ย่อมจะเกิดเป็นกุศลบารมีคงจะส่งบุญให้ผู้เล่าหากยังได้รับทุกข์กรรมอยู่ก็คงจะคลี่คลายเบาบางลง หาก

เพิ่มการทำบุญแผ่ส่วนกุศลแผ่เมตตากรวดน้ำ ขอให้อโหสิ-กรรมกับผู้จองเวรจองกรรม คิดว่าคงได้ผลไม่มากก็น้อย ทำให้จิตใจสบาย เพราะเป็นประโยชน์แก่สังคม

ข้าพเจ้าผู้เขียนก่อนจะเริ่มเนื้อเรื่อง "กรรมหนัก" ขอเรียนให้ทราบว่า การใช้คำว่า "ข้าพเจ้า" ต่อไปนั้น เป็นคำแทนท่านข้าราชการทหาร ที่ได้ฟังคำบอกเล่าจากผู้ประสบเคราะห์กรรมโดยตรง มิใช่ผู้เขียน เพื่อป้องกันความเข้าใจสับสน ดังผู้เขียนจะดำเนินเรื่องต่อไปนี้

ครั้งนั้น ข้าพเจ้ามีธุระจำเป็นต้องเดินทางโดยรถไฟจากกรุงเทพ ฯ ไปภาคเหนือ ความตั้งใจว่าจะไปทางเครื่องบินเพราะรวดเร็วไม่เสียเวลา แต่การไปทางเครื่องบินจะต้องจองที่นั่งล่วงหน้า ๒ หรือ ๓ วัน จะเดินทางโดยไม่จองล่วงหน้าก็ไม่มีหวัง ข้าพเจ้าไม่มีเวลาคอยจึงต้องเดินทางโดยรถไฟ แม้จะช้าหน่อยก็จำเป็น การเดินทางโดยรถไฟสำหรับคนใจร้อนหากมีหนังสือเรื่องสนุก ๆ หรือมีเพื่อนคุยที่ถูกอกถูกใจก็ทำให้เวลาผ่านไปโดยไม่รู้สึกเบื่อหน่าย

วันนั้นเมื่อรถไฟแล่นออกจากกรุงเทพ ฯ ไม่นานนัก ข้าพเจ้าก็หยิบหนังสือขึ้นมาอ่าน ทำให้เกิดความสนุกเพลิด

เพลินจนวางไม่ลง แม้รถไฟจะวิ่งผ่านไปหยุดกี่สถานีแล้ว ก็ไม่สนใจ ไม่รู้สึก เพราะทางรถไฟสายนี้ได้เคยผ่านไปมามากครั้งแล้ว สองข้างทางก็ไม่มีอะไรแปลกกว่าเดิม ทั้งหนังสือที่อ่านก็สนุกเพลิดเพลินจึงเพื่อนแก้เหงาที่ดีสำหรับผู้เดินทางคนเดียว

มารู้สึกเมื่อรถไฟเข้าเทียบชานชาลา หยุดหน้าสถานีใหญ่แห่งหนึ่ง เพราะบังเอิญอ่านหนังสือจบเล่มพอดี ข้าพเจ้าชะโงกหน้าต่างรถไฟดูทางสถานีซ้ายและขวา เห็นผู้คนโดยสารรถมากมายจอแจคึกคักรีบร้อน มีทั้งผู้ที่เร่งร้อนรีบลงจากรถ และมีผู้ที่รีบเร่งจะขึ้นมาบนรถเป็นเวลาชุลมุนวุ่นวาย เป็นธรรมดาของคนเดินทางที่ต้องรีบเร่งแข่งกับเวลาตอนขึ้นลง เพราะรถไฟหยุดที่สถานีให้คนขึ้นลงในเวลาจำกัด ไม่นานนัก

เมื่อผู้ที่ขึ้นมาบนรถแล้วก็ยังวุ่นวายหาที่นั่งอีกพักหนึ่ง ผู้ที่มาอยู่ข้างล่างก็ช่วยกันยกหีบห่อ และชะลอมให้ผู้เดินทางคอยรับขึ้นทางหน้าต่างเพื่อความสะดวก การพูดจาสั่งเสียกันระหว่างผู้จะเดินทางไปนานวันกับผู้มาส่ง ในเรื่องทางบ้านทางครอบครัวมีเป็นธรรมดาไม่มากก็น้อย เมื่อรถไฟ

จวนจะเคลื่อนออกจากสถานี หลังจากระฆังดังขึ้นครั้งหลัง ก็เห็นชายผู้หนึ่งหิ้วกระเป๋าใบไม่ใหญ่นัก วิ่งเข้ามาในสถานี ด้วยความรีบร้อน เพราะนายสถานีกำลังโบกธงเขียวให้สัญญาณรถไฟกำลังค่อย ๆ เคลื่อนออกจากสถานีและเร็วขึ้น ชายผู้นั้นวิ่งอย่างไม่คิดถึงภัยอันตรายใด ๆ มุ่งแต่จะให้ทันแล้วกระโดดเกาะราวทองเหลืองทางขึ้นไปบนรถ โหนเกาะราวจนตัวงอ ทั้งมืออีกข้างหนึ่งยังถือกระเป๋าเดินทาง ทำให้ผู้เห็นเหตุการณ์ทั้งบนรถเกิดความหวาดเสียว ใจหายใจคว่ำเพราะใกล้อันตราย ถ้าพลาดก็หมายถึงชีวิต เมื่อชายผู้นั้นวิ่งโดดเกาะราวทองเหลืองโหนตัวขึ้นบนรถ โดยมีคนยืนอยู่ท้ายรถช่วยกันฉุดขึ้นบนรถได้อย่างปลอดภัย ทำให้ทุกคนโล่งใจไปตามกัน เมื่อรถออกจากสถานีปล่อยเต็มที่ ข้าพเจ้าก็หยิบหนังสือเล่มใหม่ขึ้นมาพลิกดู ยังไม่ทันเริ่มอ่านก็เห็นชายผู้หนึ่งเดินทางจากทางหัวรถกำลังจะผ่านไป เมื่อหันมาเห็นข้าพเจ้า แกชะงักแล้วยกมือขึ้นไหว้ทำความเคารพพร้อมทั้งถามว่า

"ท่านจะไปลงสถานีไหนครับ ผมยินดีที่ได้พบท่านในรถไฟ"

ข้าพเจ้ามองดูหน้าชายผู้นั้น และนึกถึงใบหน้าอย่างไม่แน่ใจว่า เคยเห็นที่ไหนมาก่อน แต่ยังนึกไม่ออก ว่าเคยรู้จักกันมาก่อน ข้าพเจ้าได้แต่ยกมือไหว้ตอบ และบอกสถานที่ที่ข้าพเจ้าเดินทางไป ชายผู้นั้นเห็นข้าพเจ้ายังงงและลังเลใจอยู่ ก็พูดแนะนำตัวว่า

"ผมชื่อกระสินธุ์ นามสกุล.... ท่านจำผมได้ไหมครับ"

เมื่อข้าพเจ้าได้ยินชื่อและดูรูปร่างคลับคล้ายคลับคลาก็นึกได้ จึงร้องออกไปว่า

"อ้อ คุณกระสินธุ์ จำได้แล้ว ของโทษเถิดหมู่นี้หูตาไม่ค่อยดี แก่ตัวก็อย่างนี้แหละคุณ ได้ข่าวว่าย้ายไปอยู่ทาง.หนือไม่ใช่หรือ เชิญนั่งตรงนี้แหละจะได้คุยกันให้สนุกเพราะนานแล้วไม่ได้พบกันจนจำไม่ได้ กระเป๋าเดินทางของคุณอยู่ไหนล่ะ เอามารวมไว้ที่นี่ซิ"

แกนั่งลงตามที่ข้าพเจ้าเชิญ แล้วพูดว่า

"ขอบคุณครับ กระเป๋าของผมฝากไว้ที่ห้องอาหาร ไม่ต้องเอามานี่ก็ได้ครับ"

ข้าพเจ้าได้พิจารณาดูรูปร่างสังขารของแกแล้ว ก็นึกสังเวชอยู่ในใจว่าไม่นึกเลยว่า แกจะเปลี่ยนแปลงไปมาก

มายเช่นนี้ดูแก่เกินอายุมาก ฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงจำไม่ได้ เพราะชายหนุ่มที่ข้าพเจ้ารู้จักที่ชื่อ กระสินธุนั้น เป็นชายหนุ่มที่มีร่างกายเข้มแข็งองอาจมีสง่า กิริยาท่าทางร่าเริงสนุกสนาน ยิ้มแย้มอยู่เสมอ แต่บัดนี้ตรงกันข้าม ความสง่าเข้มแข็งยิ้มร่าเริงได้หายไปหมด ดวงหน้าที่เคยมีเสน่ห์ก็เหี่ยวแห้งมีรอยย่น ดวงตาก็มีแววเศร้าอย่างหวาดหวั่นสะดุ้งกลัว เหมือนคนมีทุกข์หนัก สภาพของสังขารร่วงโรยผิดรูปร่างเดิม ดูแก่กว่าอายุจริงมาก ชายผู้นี้แม้จะมีอายุอ่อนกว่าข้าพเจ้าประมาณ ๒ รอบ แต่ก็เคยใกล้ชิดกันมาก่อน เมื่อมาเห็นสภาพแล้วก็เศร้าใจจึงไม่อยากจะถามอะไร กลัวจะไปสะเทือนจิตใจ คิดว่าคนอยู่ในความทุกข์เช่นนี้หนังสือเป็นเพื่อนที่ดี ข้าพเจ้าคิดแล้วจึงหยิบยื่นให้หนึ่งเล่มแล้วบอกว่า

"คุณนั่งอ่านหนังสือไปพลางก่อน หนังสือนี้เป็นเพื่อนที่ดีของเรา เล่มนี้ผมเพิ่งจะอ่านจบ ผมจะเข้าห้องน้ำประเดี๋ยวเราค่อยมาคุยกัน ยังมีเวลาอีกนานกว่าจะถึงจุดหมายปลายทาง" พูดแล้วข้าพเจ้าก็เดินมาที่ห้องน้ำซึ่งอยู่ทางท้ายรถ เมื่อออกจากห้องน้ำข้าพเจ้าแอบดูก็เห็นแกก้มหน้า

ก้มตาอ่าน จึงคิดว่า เราควรปล่อยให้มีเวลาอ่านหนังสือไม่มีอะไรรบกวน ให้แกเพลิดเพลินสักพักใหญ่ ๆ คงจะผ่อนคลายอารมณ์ของแกได้บ้าง ข้าพเจ้าจึงออกมายืนท้ายรถชมสองข้างทางท้ายรถไฟ ดูทิวไม้และภูเขาหมู่บ้านป่าดงพงพีพักใหญ่ ๆ ก็ค่อย ๆ เดินเข้าไปนั่งในตู้รถก็เห็นแกนั่งอย่างมีสมาธิ แม้ข้าพเจ้าจะไปนั่งตรงข้ามก็มิได้เงยหน้าขึ้นมามองดู ข้าพเจ้าจึงหยิบหนังสือในจำนวนที่มีหลายเล่มขึ้นพลิกดูโดยไม่รบกวนสมาธิของแก แล้วเราก็ต่างนั่งอ่านหนังสือไม่ได้พูดจาอะไรกันในระยะนานพอสมควร แต่แล้วคุณกระสินธุเงยหน้าจากหนังสือเมื่ออ่านจบไปเรื่องหนึ่งแล้วพลางพูดขึ้นลอย ๆ ว่า

"เรื่องกรรมเมื่อก่อนนี้ผมไม่เชื่อเลย ผมเคยหัวเราะเยาะผู้ที่เชื่อกรรมนั้นเป็นคนงมงาย แต่บัดนี้ผมเชื่อแล้วกรรมนั้นมีจริง ใครทำดีทำชั่ว กรรมนั้นตามสนองเป็นความจริง ผมเองไม่เคยนึกว่าจะมาประสบกับตัวเอง เพราะกรรมมองไม่เห็นเป็นสิ่งลี้ลับไม่มีโอกาสจะต่อสู้ ผมต้องหวาดกลัวไม่มีความสุข แม้จะนอนหลับก็ต้องสะดุ้งตลอดมา

ข้าพเจ้าได้ยินแกพูดเช่นนั้นก็มีความสนใจ ทั้งกิริยา

ท่าทางสะดุ้งหวาดกลัวของแก ทั้งสังขารร่างกายของแกก็ร่วงโรย ผิดกับเมื่อก่อนที่แกจะย้ายมาจากต่างจังหวัด แต่ข้าพเจ้าไม่กล้าทักไม่กล้าถาม ว่ารูปร่างแก่จนผิดหูผิดตาไปมากเช่นนั้น เพราะกลัวแกจะเสียกำลังใจ แต่เมื่อแกพูดขึ้นเองข้าพเจ้าก็เกิดความสนใจ จึงพูดกับแกว่า

"เรื่องกรรมหรือทำดีทำชั่วนั้น กรรมย่อมตามสนองเป็นหลักธรรมชาติ พิสูจน์ได้ง่าย ๆ ทั้งความดีและความชั่ว" แกสนใจที่ข้าพเจ้าพูดจึงถามขึ้นว่า

"การพิสูจน์ง่าย ๆ ท่านจะทำอย่างไรครับ"

ข้าพเจ้าจึงอธิบายชักตัวอย่างให้ฟังว่า "สมมติว่าเราเดินไปทางรถเสบียง และได้พบผู้โดยสารที่มีอายุแล้วเราก็ยิ้มแย้มเข้าไปยกมือไหว้ และถามอย่างเคารพนบนอบว่า ท่านจะไปลงที่ไหน หรือถามว่า ท่านจะไปไหนครับส่วนคนที่คุณเข้าไปทักถามแม้จะไม่เคยรู้จัก ไม่เคยเห็นหน้าคุณมาก่อนเลย อย่างน้อยท่านผู้นั้นก็ตอบคำถามของคุณด้วยท่าทางยิ้มแย้มเช่นเดียวกัน เหตุนั้นก็เพราะกิริยาท่าทางอ่อนน้อมแสดงความเคารพผู้ใหญ่ของคุณ ทำให้ผู้ถูกทักเกิดมีจิตใจเอ็นดู เป็นธรรมดามนุษย์ปุถุชน ย่อมจะนิยมชมชอบ

ผู้อ่อนน้อม เป็นความรู้สึกของบุคคลทั่วไป นี่แสดงถึงการทำความดีก็ได้รับตอบแทนด้วยความดี

หากเราจะพิสูจน์ในมุมกลับตรงกันข้ามก็คือทำชั่ว เพียงแต่เราเดินไปทางท้ายรถ พบคนเดินสวนมา เราทำหน้าบึ้งตึง เราจะชายหางตามองดูผู้นั้นตั้งแต่หัวถึงตีนอย่างเหยียดหยาม หรือทำท่าขึงขังวางโตเป็นนักเลง จ้องมองแกด้วยสายตาดุ ๆ กวน ๆ อย่างไม่เป็นมิตร ถ้าเขาหันมาจ้องมองดูเราอย่างไม่เป็นมิตรเช่นเดียวกัน เราก็เบ่งตวาดออกไปอย่างคนชั่วชอบหาเรื่องว่า "มองอะไรโว้ยอยากหาเรื่อง" เพียงเท่านี้เราก็ได้เรื่อง แต่ก็ไม่แน่ทุกคน หากไปพบคนดีมีศีลธรรมมีความอดกลั้นได้ เขาก็ยิ่งเดินหลีกไป เพราะเขารู้ว่ากิริยาท่าทางเช่นนี้ เป็นคนพาลสันดานชั่ว หรือไม่เขาก็นึกว่าอ้ายนี่ไม่บ้าก็เมา ปล่อยให้มันบ้าไปคนเดียว การนี่งมีความอดทนเมื่อพบคนพาลย่อมจะผ่านพ้นไปได้ หากไปพบคนที่มีอารมณ์รุนแรง และมีนิสัยพาลอยู่ด้วย การพิสูจน์ก็จะได้ผลแน่นอน อาจได้ทั้งเรื่องได้ทั้งเลือด นี่ก็พอจะพิสูจน์ได้ การทำชั่วก็ได้ชั่วตอบแทน มันเป็นเรื่องธรรมดาไม่คิดก็ไม่เห็น"

เมื่อแกได้ฟังข้าพเจ้าอธิบายแล้ว แกก็หัวเราะออกมาได้เป็นครั้งแรก แล้วก็หยุดอย่างใช้ความคิดไตร่ตรอง และพูดขึ้นว่า

" ผมมีเรื่องอยากจะเล่าให้ท่านฟังสักเรื่องหนึ่ง มันเป็นเรื่องเกี่ยวข้องเกิดขึ้นกับชีวิตจริงของผมในเรื่องกรรม แต่จะต้องใช้เวลานาน เพราะเรื่องมันยืดยาวสักหน่อย ถ้าท่านให้เวลาฟังผมด้วยความอดทนแล้ว ก็จะนับว่าเป็นพระคุณแก่ผมมาก เพราะคิดว่าหากผมได้ระบายเรื่องนี้ออกจากความอัดอั้นแน่นอยู่ในใจให้ผู้ที่ผมเคารพนับถือเช่นท่านฟัง ผมคิดว่าอาจจะทำให้ความทุกข์ที่ยังสุมอยู่ในอกเบาบางลงบ้าง"

ข้าพเจ้าฟังดูก็รู้สึกเห็นใจคิดว่าคงจะเป็นทุกข์หนัก จึงพูดสนับสนุน " เป็นธรรมดาคนเรา เมื่อมีอะไรคับอกก็ควรระบายออกมาเสีย เพื่อจะโล่งอกสบายใจลงบ้าง ฉะนั้นบางศาสนาเขาถึงต้องมีการล้างบาป ต้องไปสารภาพกับพระว่า ได้ทำอะไรผิดไว้บ้าง เพื่อระบายออกมาให้หมด แล้วก็โล่งใจ"

เมื่อข้าพเจ้าสนับสนุนและแกมแนะนำให้แกระบาย

เรื่องออกมา ก็เห็นหน้าแกสดชื่นขึ้นมาบ้าง แล้วก็เริ่มเล่าเรื่องให้ข้าพเจ้าฟังว่า

เมื่อครั้งผมย้ายไปอยู่ภาคเหนือ ตามที่ท่านเคยรู้มาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ ผมมีเพื่อนรุ่นเดียวกับผมคนหนึ่ง เราออกมาทำงานด้วยกัน ท่านคงจะรู้จักเพื่อนผมคนที่ชื่อ สุธี เรามีความสนิทสนมรักใคร่กันมาก ทั้งเราก็ทำงานอยู่ในสำนักเดียวกัน เมื่อผมไปอยู่ที่จังหวัดนั้นไม่นานนัก ผมเกิดไปพออกพอใจหญิงสาวชาวเมืองนั้นคนหนึ่ง ที่สุดเกิดสมัครรักใคร่กัน ต่อมาไม่นานนักเราก็ตกลงสมัครใจจะร่วมหัวจมท้ายด้วยกัน กำหนดวันที่จะทำการสมรสในจังหวัดนั้น การจัดงานต่างจังหวัดย่อมเป็นการใหญ่ ต้องล้มวัวล้มควายเพื่อจัดเป็นอาหารเลี้ยงพวกแขกที่รับเชิญเป็นจำนวนไม่น้อย แขกที่รับเชิญทางผมเจ้าบ่าวและทางเจ้าสาวก็มีมากด้วยกัน เมื่อกำหนดวันงานแน่นอนออกบัตรเชิญแจกแล้ว เจ้าเพื่อนรักของผมสุธีมาแอบกระซิบบอกว่า

"อั๊วจะเอาเนื้อควายให้ลื้อ ไม่ต้องไปซื้อที่ไหนหรอก เสียเงินนิดหน่อยได้ของมาก"

ผมสงสัยจึงถามว่า "หมายความว่าอย่างไร เสียเงิน

น้อยได้ของมาก อั๊วยังไม่เข้าใจ" เพื่อนผมหัวเราะ แล้วป้องมือกระซิบที่หูว่า

"อั๊วจะให้ลูกน้องไปขโมยควายมาฆ่าในถ้ำ ที่ป่าหลังองค์การของเรา รับรองว่าได้เนื้อมาทำอาหารทันเวลา"

ผมได้ฟังก็ตกใจ ไม่นึกว่าแกจะไปขโมยควาย จึงห้ามว่า "อั๊วขอเสียที อย่าทำเป็นอันขาดไม่ดีแน่"

แต่เพื่อนกลับกระซิบว่า "เราไม่ได้ลงมือเอง สั่งให้ลูกน้องมันไปจัดการ ไม่ต้องเดือดร้อนอะไร ลื้ออยู่เฉย ๆ ไม่ต้องกลัว อั๊วจัดการได้เรียบร้อย ได้เนื้อมาทันงาน พวกลูกน้องอั๊วชำนาญ"

ผมจึงบอกแกว่า "อย่าทำ อั๊วไม่ชอบ อั๊วไม่สบายใจ ประเดี๋ยวพวกลูกน้องลื้อจะได้ใจกลายเป็นโจรปล้นควายชาวบ้าน บาปจะตกหนักอยู่กับอั๊วที่เป็นต้นเหตุ"

เสียงเพื่อนผมหัวต่อแย้งขึ้นมาว่า "เฮ้ย ลื้อเฉยเถิดน่า อย่าขี้ขลาดไปหน่อยเลย เราขโมยสมัครเล่นครั้งเดียวเท่านั้นคงจะสนุกพิลึก อั๊วรับรองว่าลื้อไม่มีอะไรเกี่ยวข้องในเรื่องนี้ อั๊วรับผิดชอบทั้งหมด มันเป็นเรื่องของอั๊ว ลื้อจะไปเชื่อเรื่องบุญบาปทำไมวะ ใครขืนเชื่อทำให้จิตอ่อนแอ กลัว

โน่นกลัวนี่ไปเปล่า ๆ ควายตัวหนึ่งถ้าลื้อซื้อราคาก็พันกว่า นี่ลื้อเลี้ยงสุราปลาปิ้งให้อ้ายพวกลูกน้องอั๊วก็เพียงไม่กี่ร้อยบาท เชื่ออั๊วเถิดน่า ไม่ต้องคิดอะไรมาก บุญบาปไม่มี เวรกรรมไม่มี ทำใจให้สบาย"

เมื่อผมได้ยินเพื่อนพูดเช่นนั้นชักจะคล้อยตาม คนเรามีความโลภอยู่ในสันดาน คิดว่าเสียเงินน้อยได้ของมาก เวลานั้นไม่รู้อะไรดลใจผมให้เห็นผิดเป็นชอบ คิดว่าคงจะเป็นเพราะไม่เชื่อเรื่องกรรม ไม่เชื่อเรื่องบุญบาป ไม่เชื่อทำดีทำชั่ว ผลจะติดตามสนอง คนที่มีความรู้สึกเช่นนี้ ย่อมทำอะไรได้ทั้งหมด ไม่สนใจว่าทางชั่วหรือทางดี จึงพูดเสียงอ่อนลงว่า "มันจะดีหรือ กลัวมันจะลำบากทีหลังนะ"

เพื่อนยิ้มเห็นผมอ่อนลง จึงบอกว่า "รับรองไม่มีอะไรเกิดขึ้นแน่ ตกลงนะอั๊วจะสั่งพวกลูกน้องจัดการ"

ผมจึงพูดออกไปว่า "ถ้าลื้อรับรองแข็งแรงว่าไม่มีเรื่องเกี่ยวข้องมาถึง อั๊วจะตกลงก็ได้"

เพื่อนได้ยินเช่นนั้นก็ดีใจ จัดแจงไปสั่งลูกน้องที่ทำงานอยู่ด้วยกันในองค์การนั้น ผมก็กะอาหาร เมื่อได้เนื้อควายมาก็จะทำสะเต๊ะเลี้ยงแขกให้ลือชื่อ และเครื่องในก็จะต้ม

และปรุงอาหารอย่างอื่นให้อร่อย อย่างไม่เคยมีใครทำมาก่อนในจังหวัดนี้

ก่อนกำหนดวันแต่งงานของผมหนึ่งวัน เพื่อนรักของผมก็ให้พวกลูกน้องไปคอยแอบดักดูพวกเลี้ยงควาย มันเผลอเมื่อไหร่ก็จะจัดการต้อนไล่เอาไปทันที ไปพบควายอ้วนพลีตัวหนึ่งกำลังกินหญ้าอยู่ชายป่าซึ่งมีเด็กคอยเลี้ยงดู พวกขโมยควายสมัครเล่นมีความพอใจในควายตัวนั้นยิ่งนัก จึงแอบคอยเวลาพอเลยเที่ยงไปแล้ว เจ้าเด็กเลี้ยงควายคงจะหิวข้าวจึงเดินกลับไปกินข้าวบ้าน จึงปล่อยให้ควายเล็มหญ้าเพลินอยู่โดดเดี่ยวห่างไกลจากบ้านผู้คน ทั้งคนก็ไม่ระแวงว่าจะมีภัยเกิดขึ้นแก่ควายของตัว เพราะยังไม่ปรากฏว่าควายเคยหายมาก่อน

ในสมัยก่อน (ผู้เขียน) ทราบว่า ทางภาคเหนือเขาถือว่าควายเป็นสัตว์ที่มีบุญคุณต่อมนุษย์ เพราะคนเราได้อาศัยกำลังแรงงานของควายทำไร่ไถนา ได้อาหารมาเลี้ยงชีวิตก็ควรนึกถึงบุญคุณของควาย เมื่อถึงหน้าทำนาเขาก็ใช้แรงควาย เมื่อหมดฤดูทำนาเขาก็ปล่อยให้เป็นอิสระ เข้าไปหากินในป่าตามใจชอบ ไม่ได้กักขังไว้ในบ้านเหมือนภาคกลาง

ทุก ๆ หมู่บ้านส่วนมากก็ปฏิบัติเช่นเดียวกันนี้ ควายจึงพากันไปหากินในป่าเป็นฝูง พวกสัตว์ร้ายก็ไม่สามารถจะทำอันตรายในฝูงควายได้ เพราะกลัวเขาแหลมที่จะรุมขวิดเอา ครั้นเมื่อถึงฤดูทำนา ชาวบ้านเจ้าของควายก็ต่างเข้าป่าตามควายของตนกลับบ้าน ควายของใครของมันไม่มีสับสน ควายใครเข้าคอกใคร ไม่มีจูงผิดตัว ไม่เคยมีควายของใครหาย ไม่มีการลักขโมยควาย ประเพณีอันงดงามควรยกย่องสรรเสริญยิ่ง แต่ในปัจจุบันนี้ คงจะไม่ทำเช่นนั้นอีกแล้ว เพราะมนุษย์ส่วนมากเวลานี้มีจิตใจเสื่อมไม่มีศีลธรรม ฉะนั้นเด็กเลี้ยงควายเดินกลับบ้านกินข้าว ไม่ได้เฉลียวใจว่าควายของตนจะหาย พวกลูกน้องของเพื่อนผมซึ่งแอบดักดูอยู่ก่อนแล้ว พอเห็นเด็กเดินคล้อยหลังไปไม่นานนักก็พากันออกมาช่วยกันจับควาย ทั้งฉุด ทั้งดึง ทั้งผลัก ทั้งตีด้วยไม้ให้เดิน เจ้าควายที่น่าสงสาร แม้จะดื้อไม่ยอมไป แต่เมื่อถูกฉุดกระชากลากไปอย่างไม่ปรานีปราศรัย ซ้ำยังถูกเฆี่ยนตีอย่างไม่ปรานีสงสาร สุดที่จะดื้อดึงไม่ยอมไปจึงถูกลากถูกถูลู่ถูกังไปตลอดทาง แม้มันจะแสนรู้ร้องไปตลอดทาง ก็ไม่มีใครสามารถที่จะช่วยได้ ที่สุดพวกขโมยควายสมัครเล่น

เหล่านั้นนำตัวไปซ่อนไว้ในถ้ำลึกหลังที่ทำงานองค์การอย่างมิดชิด ไม่มีใครสามารถจะตามหาพบได้

พอตอนบ่าย ๆ แดดร่มลมตก เด็กน้อยออกจากบ้านเดินตรงไปชายป่าที่ปล่อยให้ควายไว้กินหญ้าตัวเดียว เมื่อไม่เห็นอยู่ในที่นั้นก็มีความร้อนใจ เที่ยวตามหาเพราะไม่เคยปรากฏว่าควายตัวนี้เคยไปห่างไกลจากชายป่ามาก่อน เคยปล่อยไว้ที่ไหนก็อยู่ในบริเวณนั้น เด็กเที่ยวตามหาควายจนเย็น เมื่อไม่พบก็เสียใจอาลัยรักเจ้าควายคู่ยาก เดินร้องไห้กลับบ้านบอกพ่อ เมื่อพ่อรู้ว่าควายหายก็ตกใจ รีบจัดแจงพาลูกออกตามหา สองพ่อลูกเที่ยวค้นหาควายด้วยความร้อนใจเป็นห่วง เพราะแกรักควายตัวนี้เป็นชีวิตจิตใจ ทั้งเนื้อทั้งตัวก็มีควายตัวนี้เป็นสมบัติมีค่าที่รักใคร่หวงแหนของแกไม่ผิดกับลูกชาย ฉะนั้น เมื่อยิ่งหาก็ยิ่งห่วงยิ่งอาลัยมากขึ้น ก็เกิดเสียอกเสียใจร้องไห้ฟูมฟายน้ำตา เมื่อนึกถึงตัวยากจน มีควายอยู่ตัวเดียว ที่ได้อาศัยกำลังแรงช่วยทำไร่ทำนาพอเลี้ยงชีวิตไม่อดตายไปวันหนึ่ง ๆ เท่านั้น ไม่ได้มั่งมีอะไร บัดนี้มนุษย์ใจร้ายได้ลักขโมยควายไปเท่ากับตัดตีนตัดมือ เมื่อถึงฤดูทำนาก็ไม่รู้จะเอาควายที่ไหนมาช่วย คิด

แล้วก็ตื้นตันใจร้องไห้ออกมา เจ้าลูกชายเห็นพ่อร้องไห้ก็ร้องบ้าง พ่อลูกเดินเที่ยวตามหาควายพลางร้องไห้พลางจนค่ำก็จุดไฟไปเที่ยวตามหาควายมิได้ลดละ แม้จะลำบากยากแค้นอย่างไรก็ไม่ย่อท้อ เพราะควายเป็นหัวใจเป็นตีนเป็นมือของตน สองพ่อลูกติดตามควายเข้าไปในเขตขององค์การที่เราอยู่ เจ้าเพื่อนรักได้สั่งให้คนยามไล่สองพ่อลูกให้ออกไปนอกเขตเพราะเป็นเวลาค่ำคืนดึกดื่น หากไม่เชื่อจะจับตัวแจ้งข้อหาว่าบุกรุก สงสัยจะลักทรัพย์ พ่อลูกจนใจจึงปลอบตัวเองว่า ควายมันคงจะเข้าไปหากินในป่าลึก พรุ่งนี้มันคงจะออกมาเอง ถ้าไม่ออกมาพรุ่งนี้เช้าจะติดตามเข้าไปค้นหา เพราะเป็นเวลาดึกแล้ว จึงเดินกลับบ้านอย่างคนหมดหวังและอิดโรย อาหารเย็นไม่ตกถึงท้อง อย่างคนหมดอาลัยในชีวิต สองชีวิตพ่อลูกตามหาควาย เป็นที่น่าสงสารของชาวบ้านผู้รู้เห็นเหตุการณ์ยิ่งนัก

คืนนั้นตอนดึก เพื่อนผมกับพวกลูกน้องคู่ใจหลายคนต่างเลี้ยงสุราอาหารจากจำนวนเงินที่ผมมอบให้ ๖๐๐ บาท เป็นที่ร่าเริงสนุกสนานในถ้ำป่าลึกหลังองค์การ พอหน้าดึง ๆ ก็มัดควายขึงพืด เพื่อนผมกับลูกน้องก็เตรียมลงมือช่วยกัน

ฆ่าควายโดยจะใช้มีดแทงคอ จึงช่วยกันจับช่วยกันมัดไม่ให้ดิ้น มิใยควายที่น่าสงสารร้องขึ้นเหมือนรู้ตัวว่าจะตายคล้ายจะขอชีวิต และพยายามดิ้นรนให้หลุดพ้นจากความทารุณ แต่ก็หมดหวังที่จะดิ้นหลุดเป็นอิสระได้ ได้แต่กรอกตาไปมาอย่างน่าสงสารน่าสมเพชยิ่งนัก เป็นสัญชาตญาณไม่ว่ามนุษย์หรือสัตว์ ย่อมมีความรู้สึกกลัว รู้สึกโกรธ รู้สึกมีความอาฆาตพยาบาท มันจ้องตาเพ่งมองน้ำตาไหลพรากออกมาดูพวกมนุษย์ใจร้ายที่กำลังจะทำลายชีวิตของมันด้วยความโกรธแค้น แต่มันทำอะไรไม่ได้ สัตว์ก็มีความกลัวตายรักชาติเช่นเดียวกับพวกมนุษย์ทั่วไป แต่พวกฆ่าควายสมัครเล่นกำลังเมาหน้าชา ๆ ก็มุ่งหวังจะฆ่าให้ตายเพื่อเอาเนื้อมาทำประโยชน์เท่านั้น ไม่ได้คิดอะไร ไม่เคยมีความสงสารเมตตา คิดว่าไม่มีบาปบุญ ไม่มีกรรมตามสนอง เมื่อมัดแล้วยังช่วยกันไม่ให้กระดิกตัวได้ แล้วก็ลงมือเอามีดแทงคอแทงแล้วแทงอีก ควายเคราะห์ร้ายที่น่าสงสารร้องครวญครางดิ้นรนด้วยความเจ็บปวดรวดร้าว เมื่อแทงคอแล้วก็เช็ดเลือดไหลออกมาด้วยคมมีด มันกำลังชัก แต่ตาอันโตของมันเพ่งมองดูคนเชือดอีกครั้งหนึ่ง แฝงไว้ซึ่งความ

พยาบาทอาฆาต คล้ายมันจองเวรก่อนที่มันจะหมดลม ขาที่ถูกยึดด้วยเชือกและคน ๔ ข้างนั้นสั่นไหวระรัว ไม่ช้ามันก็หมดลมหายใจ เลือดพุ่งออกมาทางจมูกและปาก ทันใดนั้นเพื่อนผมกับพวกสมุนลูกน้องก็จัดการตัดคอแร่หนังและตัดขาแบ่งออกเป็น ๔ ขา หน้า หลัง บางคนก็ผ่าท้องเอาเครื่องในออก มีลำไส้และตับปอดหัวใจและสิ่งอื่น ๆ ตัดออกหั่นเป็นชิ้น ๆ เพื่อง่ายต่อการขนส่งเข้าเมือง

พอเช้ามืดก่อนฟ้าสาง เพื่อนกับพรรคพวกลูกน้องก็เอารถขนเนื้อควายมาส่งถึงบ้านผมในเมืองไม่ทันสว่าง จัดการเข้าครัวแยกออกปรุงอาหารต่อไป เพราะรุ่งขึ้นจะเป็นวันมงคลทำพิธีสมรสของผม

เจ้าของควายตื่นแต่เช้ามืด เที่ยวออกเดินตามหาควายที่หาย ทั้งพ่อลูกคงนอนไม่หลับตลอดคืน เพราะเป็นห่วงควายยังตามไม่พบ แกหารู้ไม่ว่าควายที่รักเหมือนสมาชิกในครัวเรือนของแก บัดนี้ได้ถูกฆ่าแยกออกเป็นส่วนกำลังปรุงอาหารแล้ว ผมสงสัยว่าหากพวกแขกที่รับเชิญมาเลี้ยงอาหารในคืนนั้นรู้ว่าเนื้อควายที่ปรุงอาหารนั้น คลุกเคล้าชีวิตกับน้ำตาของชาวนาจน ๆ มันเป็นควายคู่ทุกข์คู่ยากของ

สองพ่อลูก เป็นชีวิตที่เศร้า พวกแขกก็คงกลืนไม่ลงคอ แม้จะเอร็ดอร่อยอย่างไรก็ดี คงกินไม่ลงเป็นแน่

ชายเจ้าของควายกับลูกชาย เที่ยวติดตามหาควายคู่ทุกข์คู่ยากแทบพลิกป่า และสืบถามชาวบ้านตลอดไปว่าเห็นควายหลงมาบ้างไหม ชาวบ้านที่รู้เรื่องก็เห็นสองพ่อลูกบุกป่าฝ่าดงมิได้คิดถึงความยากลำบาก เที่ยวตามหาควายเลือดตาแทบกระเด็นก็อดสงสารไม่ได้ ครั้นจะบอกตรง ๆ ก็กลัวอิทธิพลของเพื่อนผม เพียงบอกว่าควายเวลานี้ไม่มีตัวตนอยู่แล้ว ไม่ต้องไปหาให้เสียเวลา สองพ่อลูกได้ยินเช่นนั้นก็ใจหาย หมดควายก็หมายถึงหมดกำลัง ความรู้สึกเหมือนใครมาควักเอาดวงใจ ก็ร้องไห้สะอึกสะอื้น ถามชาวบ้านก็ไม่มีใครกล้าบอก ที่สุดก็ได้กลิ่นคาวเลือดคล้ายกับวิญญาณของควายมาบอก นำทางให้สองพ่อลูกได้กลิ่นสาบควาย กลิ่นคาวเลือดอาศัยนำทางไปถึงที่ฝังซากควาย เมื่อรู้แน่ว่าเป็นที่ฝังซากแล้วก็ขุดลงไปได้ซากหัวเขาและหนังควาย ชายผู้พ่อจัดแจงแบกเดินร้องไห้สงสารควายไปยังที่ทำการองค์การที่ผมกับเพื่อนทำงานอยู่ที่นั่นเพื่อให้ผู้อำนวยการองค์การช่วยสอบสวนขอความเป็นธรรม แกก้มลงกราบผู้

อำนวยการแล้วร้องไห้ เพราะรู้แน่ชัดว่า คนร้ายที่ฆ่าควายนั้นทำงานอยู่ที่ในองค์การนี้ ขอให้หาตัวและจัดการกับผู้ฆ่าควายไปตามความยุติธรรม ความจริงผู้อำนวยการและคนในองค์การนั้นรู้เรื่องดีว่าใครเป็นตัวการฆ่าควาย แต่ก็รู้เมื่อสายเสียแล้วแก้ไขอะไรไม่ได้ จำเป็นที่จะช่วยผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อชื่อเสียง จึงสั่งให้ผู้จัดการเป็นผู้สอบสวนพอเป็นพิธีเท่านั้น ที่สุดก็บอกว่าไม่สามารถจะจับมือใครดม ไม่สามารถจะหาตัวผู้ฆ่าควายมาได้รู้สึกเสียใจด้วย

แม้เจ้าของควายจะร้องไห้สะอึกสะอื้น ขอร้องความเป็นธรรมเพียงไร ก็ไม่เกิดผล ทั้งผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้านมีความสงสารมาช่วยพูดว่า

"ไหน ๆ ควายของแกก็ตายไปแล้ว ขอให้แกได้รับการชดใช้เงินทอง เพื่อจะนำไปซื้อควายมาแทนตัวเก่าเพราะแกยากจนจริง ๆ ได้อาศัยควายเป็นแรงทำมาหาเลี้ยงชีวิต แต่ผู้จัดการบอกว่าได้ไต่สวนแล้ว รู้สึกเสียใจที่ไม่สามารถจะช่วยอะไรได้หมดทางช่วยไม่ได้ ผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้านรู้สึกสงสารเจ้าของควายพ่อลูกมาก แต่ไม่รู้จะช่วยได้อย่างไร ครั้นจะยืนยันว่าคนโน้นคนนี้เป็นตัวการก็ไม่กล้า เกรงอิทธิ-

พลของเพื่อนผม ทั้งผู้ใหญ่ก็คอยช่วยอยู่ด้วย หาความเดือดร้อนมาจึงหมดปัญญา ผู้ใหญ่บ้านจึงบอกกับเจ้าของควายว่า

"ได้พยายามจะช่วยก็ช่วยอะไรไม่ได้ มีปากก็พูดอะไรไม่ได้ ถ้าพูดมากไปก็เท่ากับหาความเดือนร้อนมาใส่ตัว"

เจ้าของควายกับลูกชายก็หมดที่พึ่ง หมดหวังจะพึ่งใคร ไม่มีใครสามารถจะช่วยได้ ทุกข์หนักเรื่องควายตายเปล่า ต่อไปจะต้องรับกรรมความยากลำบาก จึงแค้นใจมีความเจ็บใจอย่างสุดซึ้ง เมื่อทางโลกหาความยุติธรรมไม่ได้คนฆ่ายังลอยนวลอยู่ ด้วยความโกรธแค้นที่ทำอะไรกับคนผิดไม่ได้ จึงไปเอาพริกกับเกลือและธูปมาจุดแล้วปักไว้ที่ซากหัวควาย ตรงหน้าที่ทำการขององค์การ ทั้งชาวบ้านและผู้ที่ทำงานในองค์การนั้นต่างก็มามุงดูด้วยความอยากรู้ว่าชายเจ้าของควายจะทำอะไร เมื่อเห็นสองพ่อลูกสะอึกสะอื้นก็อดสงสารไม่ได้ บางคนใจอ่อนก็พลอยน้ำตาไหลไปด้วยเพราะนึกถึงอกเขาอกเรา นอกจากพวกมีจิตใจแข็งกระด้างไม่รู้จักบาปกรรมเท่านั้นที่ไม่มีความรู้สึก แต่แล้วพิธีของชายเจ้าของควายก็เริ่มขึ้นในท่ามกลางของฝูงชนที่ล้อมดู เมื่อ

เริ่มต้นปักธูปที่ซากหัวควายแล้ว ก็จัดการเผาพริกเผาเกลือแล้วร้องสาปแช่งขึ้นด้วยเสียงอันดังว่า

"ข้าขอสาปแช่งอ้ายคนที่มันฆ่าควาย ซึ่งเป็นสัตว์ที่มีบุญคุณต่อมนุษย์หรืออ้ายคนที่ร่วมมือก็ดี และอ้ายคนที่รู้เห็นเป็นใจก็ดี ขอให้มันฉิบหายวายวอด ขอให้มันถูกฆ่าตายด้วยของมีคมและเขี้ยวงา ขอให้มันตายด้วยความทุกข์ทรมานเหมือนอย่างควายที่มันฆ่า ขอให้มันทั้งพวกอย่าได้รอดพ้นกรรมที่มันก่อขึ้น ขอให้กรรมอันนี้ตามสนองมันตลอดไป ขออย่าได้มีอำนาจใด ๆ ขัดขวางกรรมอันนี้ ขอให้มันประสบผลในชาตินี้แหละชาติหน้า ขอให้มันใช้กรรมตลอดทุกชาติไป"

ชายเจ้าของควายปากก็สาปแช่ง มือก็หยิบพริกหยิบเกลือขึ้นเผา แช่งพลางเผาพลางแล้วก็ร้องไห้สะอึกสะอื้น คนที่ยืนล้อมรอบด้วยต่างก็นิ่งเงียบ ตาจ้องมองดูหูคอยฟังไม่มีใครพูดจาซุบซิบเหมือนต้องมนต์เจ้าของควาย เมื่อเสร็จพิธีแล้วสองพ่อลูกก็ช่วยกันแบกหัวควายและหนังเดินกลับบ้าน

ต่อมามีผู้ทนไม่ไหว ที่ชายเจ้าของควายไม่ได้รับความ

เป็นธรรม จึงเขียนรายงานเหตุการณ์ส่งไปสำนักงานใหญ่ขององค์การ ขอความเป็นธรรมแก่ชายเจ้าของควาย ทางสำนักงานใหญ่เมื่อได้รับรายงานกล่าวโทษพวกเจ้าหน้าที่ของตน ก็ไม่นิ่งนอนใจ จัดตั้งกรรมการส่งมาสอบสวนทันที แต่ก็คงไม่ได้เรื่องได้ราวอะไร เพราะไม่มีใครกล้ายืนยันเป็นพยาน จะหาหลักฐานอะไรแน่นอนไม่ได้ ทั้งรายงานเหตุการณ์ฉบับนั้นก็ไม่กล้าลงชื่อจริง จึงถือว่าเป็นบัตรสนเท่ห์ เพราะกรรมการก็ไม่สามารถจะหาพยานหลักฐานมาคลี่คลายเรื่องนี้ให้แจ่มแจ้ง พอจะมัดตัวคนผิดได้ ตกลงเพื่อนผมกับลูกน้อง ทั้งพวกรวมทั้งผมด้วยก็อยู่อย่างลอยนวลอย่างคนบริสุทธิ์ไม่มีความผิด เพราะกฎหมายทางบ้านเมืองไม่สามารถจะลงโทษคนทำผิดได้ ด้วยไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอ ทำให้ชาวบ้านที่รู้เรื่องดีพากันน้อยใจเจ็บใจว่า ความยุติธรรมได้สูญหายไปไหน คนชั่วกลับไม่ได้รับโทษ

ผมรู้สึกไม่สบายใจตั้งแต่ผมรู้ว่าการฆ่าควายครั้งนั้นผมเป็นต้นเหตุ ซ้ำผมได้ถามลูกน้องของเพื่อนว่าได้ฆ่าอย่างไร เวลาควายจะตายมันแสดงกิริยาอย่างใดบ้าง ผมได้ฟังอย่างละเอียดตามที่ผมเล่ามาแล้ว ผมรู้สึกว่าตั้งแต่แต่งงานมา

แล้วผมไม่มีความสุขเลย นึกถึงลูกน้องของเพื่อนเล่าให้ฟัง เหมือนกับเห็นด้วยตาเอง และรู้ดีว่าอาหารเนื้อที่เลี้ยงแขก ในวันแต่งงานนั้นไม่บริสุทธิ์ นึกเสียใจปล่อยความโลภเข้าบัง กลับเห็นดีไปด้วย เมื่อได้ยินคำสาปแช่งผมก็หมดความสุขตลอดมา

หลังจากผมแต่งงานแล้วอยู่กับภรรยาได้ ๒ ปี ไฟได้ไหม้ครั้งใหญ่ในจังหวัดนั้นเป็นประวัติการณ์ ไม่เคยมีมาก่อนกินเนื้อที่กว้างใหญ่ ตลอดย่านการค้าไหม้หมด ผมก็ได้หมดตัวในครั้งนั้น เพราะบ้านผมใกล้กับบ้านต้นเพลิง การไหม้ครั้งนั้นก็ไหม้เวลาดึก คนที่บ้านกำลังนอนหลับสบาย ไม่มีใครรู้ว่าไฟจะไหม้ เมื่อรู้ตัวตื่นขึ้นมาไฟก็กำลังจะเข้าถึงตัวแล้ว ผมลุกขึ้นมาปลุกภรรยาหอบหิ้วลูกน้อยพากันหนีไฟออกมา ได้แต่เสื้อที่ติดตัวมาเท่านั้น นอกนั้นไม่มีอะไรเหลือเลย ทั้งบ้านก็ไหม้หมด และผมก็ไม่ได้ประกันไฟไว้ ผมได้ฉิบหายวายวอดเหลือแต่ตัวแท้ ๆ ทรัพย์สมบัติที่เก็บสะสมไว้ไหม้อยู่ในกองไฟหมด เมื่อผมนึกถึงคำสาปแช่งของชายเจ้าของควายขึ้นมาผมก็สะดุ้งทันที ผมปลอบใจตัวเองว่าเหตุบังเอิญผมไม่เชื่อกรรม กรรมอะไรทำดีทำชั่วไม่สนใจ

แต่ผมก็หาบ้านอยู่ไม่ได้ เพราะบ้านที่ไฟไหม้นั้นผมได้ปลูกในที่เช่าจากเทศบาลเมื่อ ไฟไหม้แล้ว เทศบาลก็ไม่ให้เช่า เพราะต้องการจะสร้างตึกสามชั้น เพื่อเก็บเงินกินเปล่าห้องละ ๖–๗ หมื่น ตกลงผมก็ต้องไปหาที่อยู่ใหม่ โดยเป็นคนสิ้นเนื้อประดาตัว

บางครั้งผมก็นึกสงสัยอยู่ว่า เหตุเกิดขึ้นนี้ไม่ใช่เหตุบังเอิญ คงเป็นกรรมที่ผมสมรู้ร่วมคิด ผมก็ไม่สบายใจ สุธีเพื่อนรักของผมบอกว่า

"ลื้อไปคิดเรื่องเหลวไหลทำไม เรื่องกรรมเรื่องบาปบุญเป็นเรื่องหลอกคนให้งมงาย ถ้าหากว่าเป็นจริงแล้ว มันควรจะเกิดแก่อั๊วมากกว่าลื้อ เพราะอั๊วและลูกน้องอั๊วเป็นผู้ลงมือฆ่า ทำไมไม่เห็นมีอะไรเกิดขึ้นกับพวกเราเลย อย่าไปนึกถึงมันเลย ลืมเสียเถิดน่า ดูแต่กฎหมายยังทำอะไรเราไม่ได้เลย"

ผมฟังคำปลอบใจก็เห็นจริงไปพักหนึ่ง เพราะว่าคนอื่นทำไมเขาไม่ได้รับเคราะห์กรรมล่ะ ทำไมมาเจาะจงกับผมคนเดียว มันเป็นการบังเอิญอย่างเพื่อนว่าแน่ และไฟก็ไม่ได้ไหม้บ้านผมเท่านั้นได้ไหม้ทั้งตลาดหมด แล้วผม

ก็พยายามลืมเรื่องนี้

ต่อมาองค์การของเราก็ย้ายขึ้นเหนือข้ามไปหนึ่งจังหวัด สุธีกับพวกลูกน้องก็มาอยู่รวมกันเช่นเดิมไม่ได้แยกไปอื่น เหตุการณ์อะไรก็ไม่มีวี่แววจะเกิดขึ้นกับเพื่อนและพวกลูกน้องของเพื่อน ทำให้ผมนึกยิ้มเยาะตัวเองที่หวาดกลัวไม่เข้าเรื่อง ถ้ากรรมมีจริงแล้ว คำสาปแช่งของชายเจ้าของควายมันก็ควรเกิดขึ้นกับเพื่อนรัก และพวกลูกน้องของเขา เมื่อนึกแล้วก็ทำให้ผมสบายใจขึ้น แต่แล้วเหตุการณ์ที่ไม่เคยนึกฝันว่าจะเกิดขึ้นก็ได้เกิดขึ้นแล้ว วันนั้นจำได้ว่าเป็นเวลาเย็น ผมอยู่บ้านพักไม่ได้ไปไหน มีคนงานขับรถของสุธีเพื่อนรักของผมขับรถอย่างรีบร้อนมาหยุดที่หน้าบ้าน ลุกลี้ลุกลนรีบลงมาจากรถวิ่งมาหาผมด้วยกิริยาตื่นเต้นหวาดกลัวตกใจจนสุดขีด ระล่ำระลักพูดอะไรไม่เป็นศัพท์จับใจความไม่ได้ หน้าตาซีดเซียวเหมือนถูกผีหลอก ผมดูกิริยาท่าทางของแกก็รู้ว่ามีเหตุร้าย ผมปลอบแกให้หายหวาดกลัวให้หายตื่นเต้น อย่าตกใจแล้วค่อย ๆ พูดให้รู้เรื่อง พอแก่ได้สติรู้สึกตัวก็ร้องไห้เหมือนเด็ก ๆ ร้องไห้พลางพูดพลางทีละประโยคสลับกับการสะอื้น ผมฟังแล้วได้ใจความว่าสุธีเพื่อน

รักของผมถูกระเบิดมีอาการสาหัส พวกลูกน้องที่ติดตามไป ด้วยก็ถูกระเบิดบาดเจ็บสาหัสด้วยทุกคน ผมได้ยินว่าเพื่อน รักและลูกน้องถูกระเบิดก็หวาดเสียวใจหายขึ้นมาทันที แต่ ผมจะช้าอยู่ไม่ได้ไม่มีเวลานึกอะไร คนป่วยบาดเจ็บยังรอ ความช่วยเหลือ ผมรีบจัดการตามนายแพทย์และพยาบาล เรียกคนงานเท่าที่มีอยู่ให้ไปช่วยกันขนคนเจ็บขึ้นรถส่งโรง พยาบาลด่วน ด้วยความร้อนใจอยากจะไปให้ถึงเพื่อนเร็ว ที่สุด นอกนั้นคิดอะไรไม่ออกสมองมันตื้นตันไปหมด เมื่อ พร้อมกันแล้วก็สั่งให้คนขับรถรีบนำทางให้รถพยาบาลตามไป ให้ถึงที่เกิดเหตุเร็วที่สุด ระหว่างทางผมนึกภาวนาขอให้ เพื่อนรักอย่าได้เป็นอันตรายเลย ใจคอผมไม่ดีนึกแต่สิ่งไม่ เป็นมงคลมาตลอดทาง

เมื่อรถพามาถึงสถานที่เกิดเหตุ ผมมองเห็นก็เข้าใจ ว่าเป็นเขตที่เขาซ้อมยิงปืน ผมรีบลงจากรถ ด้วยความร้อน รนจิตใจเป็นห่วงนึกถึงแต่เพื่อนรัก เมื่อผมลงจากรถได้รีบ วิ่งนำหน้า เมื่อตอนที่ผมทราบข่าวคนขับรถไปบอกว่าเพื่อน ถูกระเบิด ผมก็ใจหายนึกเสียวอยู่แล้ว แต่เมื่อผมบุกเข้าไป เห็นภาพจริงเข้า มันร้ายยิ่งกว่านึกไว้หลายเท่า เห็นผู้คน

เกลื่อนกลาดที่นอนร้องครวญครางกลิ้งเกลือกทุรนทุรายทนทุกข์ทรมานอยู่กลางดิน บางคนไส้ออกมากองอยู่ข้างนอกบางคนเนื้อเละ เพราะถูกสะเก็ดระเบิดเฉือนหนังขาดกะรุ่งกะริ่ง ส่วนสุธีเพื่อนของผมมีอาการร้ายแรงกว่าผู้อื่น เห็นแล้วน้ำตาผมร่วงอย่างไม่รู้สึกตัวมือเท้าอ่อนหมดไม่มีกำลังจะก้าวขาออก ผมกำลังจะเป็นลมหน้ามืดใจสั่น สติผมเกือบจะเป็นบ้า แต่ผมจะปล่อยให้จิตใจอ่อนแอเช่นนั้นไม่ได้เป็นอันขาด เพื่อนกำลังรอความช่วยเหลือครั้งสุดท้ายจะช้าไม่ได้ ผมรวบรวมกำลังทำให้จิตใจเข้มแข็งและผมก็ทำอะไรไม่ถูกที่มองเห็นภาพที่น่าสยดสยองอยู่ตรงหน้า คือ สุธีเพื่อนรักผมชะงักอยู่ครู่หนึ่ง ก็วิ่งเข้าไปย่อตัวประคองหัวไว้บนตักไม่รังเกียจ ทั้งที่เพื่อนได้ถูกสะเก็ดระเบิดตัดแขนตัดขาออกจากกันดิ้นทุรนทุราย เลือดไหลชุ่มเสื้อผ้าที่สวมใส่หน้าตายังดีแต่ซีดเซียว เพราะเลือดออกมากไม่หยุด ส่ายหัวไปมาลูกตาเหลือกไม่กระพริบ ร้องเสียงโอ๊ก ๆ ๆ ๆ เหมือนควายที่ถูกฆ่ากำลังจะสิ้นใจเมื่อถูกแทงคอ สภาพของเพื่อนไม่ผิดเช่นเดียวกับควายที่ถูกตัดขาทั้งสี่ออกจากตัว ผมเขย่าตัวให้แกรู้สึกและเรียกชื่อกรอกลงที่หู เมื่อเห็นว่าแกไม่มี

สติจำอะไรไม่ได้ ปากก็ร้องโอ๊ก ๆ อยู่ตลอดเวลา แต่ผมก็ได้พยายามพูดกรอกใส่ที่หูแกว่า

"นี่กระสินธุ เพื่อนของแก สุธีได้ยินไหม แต่แล้วเสียงร้องโอ๊ก ๆ เสียงร้องเป็นควายก็ค่อย ๆ เงียบลงแล้วมีอาการหายใจหอบ ปากก็ประหงับ ๆ หายใจสะท้อนขึ้นสะท้อนลง สักครู่นัยน์ตาก็หลับ ผมนึกว่าแกกำลังจะดับจิต ผมประคองช้อนศีรษะแกไว้ให้สูงเพื่อจะให้หายใจสะดวก ไม่อยากให้แกทรมานมาก แต่แล้วแกก็มีแววตาเข้าสู่ปรกติลืมตาดูผมด้วยตาที่ฝ้าฟาง ผมก็ไม่รู้ว่าแกมีชีวิตอยู่ได้อย่างไรควรตายนานแล้ว เสียงพูดแผ่วเบาได้ยินชัดเจน

"กระสินธุหรือ กันคอย–คอย–แก–เหมือนนานตั้งปี ๆ มันทรมานเหลือเกิน"

ผมนึกดีใจที่เพื่อนได้สติจำผมได้แล้ว ผมจึงรีบตอบ "กันเอง กระสินธุ ได้รีบมาหาแก มีอะไรจะพูดหรือทำใจดี ๆ ไว้"

ผมพยายามปลอบใจแก ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าไม่มีทางรอด แกหอบถี่ขึ้นแล้วพูดเว้นระยะเป็นห้วง ๆ ว่า

"เรา–เรา–เข้าใจ–ผิด เรื่องกรรมไม่มี–บุญบาป

ไม่มี อ้ายควายตัวนั้นมันคอยจ้องจะเข้ามาขวิด-- โอย กันกลัว กระสินธุช่วยกันด้วย"

คนเจ็บพูดเพ้อ แต่ผมก็ใจไม่ดี รู้สึกพูดอะไรไม่ถูก ได้แต่ปลอบใจคนเจ็บเท่าที่จะนึกได้ คนเจ็บนิ่งเงียบไปครู่หนึ่งแล้วกลับรู้สึกตัวพูดแผ่วเบา หายใจหอบถี่ขึ้นว่า

"กระสินธุกันอยากกินน้ำ-- ขอน้ำกิน--หน่อย"

ผมตะโกนร้องเรียกคนขับรถให้ไปเอาน้ำมาเร็ว ถ้าไม่มีก็เอาอะไรไปตักที่คูข้างทางก็ได้ เพราะเราอยู่ไกลบ้านคน แต่หมอและพยาบาลเมื่อช่วยกันขนคนป่วยขึ้นรถหมดแล้ว ก็มายืนดูผมประคองคนเจ็บ ด้วยอาการเศร้าหมอง จัดแจงจะฉีดยาให้คนเจ็บ ผมเงยหน้าทั้งน้ำตาขึ้นมองดูหมอแล้วถามว่า

หมอ เพื่อนผมมีหวังบ้างไหม" หมอไม่ตอบอะไร ได้แต่สั่นหัว ผมก็นึกแล้วเหมือนกันว่าหมดหวัง

แต่ทันใดนั้นคนป่วยเบิกตากว้าง แสดงความตกใจสุดขีด--ร้องออกมาว่า

"--ควายมันจ้องมองกัน ตามันดุโกรธจนตาแดง-- มันวิ่งตรงเข้ามาแล้ว-- โอย-- โอย--ช่วย

ด้วย สินธุช่วยกันด้วย”

คนเจ็บตัวสั่นตาเหลือกหายใจหอบถี่ขึ้น ทะลึ่งพรวดตาตั้งสะอึกสองครั้งแล้วก็คอตกเงียบไป หมอรีบก้มลงจับชีพจรและฟังหัวใจ แล้วพยักหน้าไม่พูดอะไร ผมก็รู้ว่าชีวิตของเพื่อนได้สุดสิ้นลงแล้ว วิญญาณได้จากร่างไปแล้ว ผมพึมพำว่า

“ขอเพื่อนจงไปสู่ที่ชอบเถิด” ชีวิตเพื่อนในโลกมนุษย์ได้สุดสิ้นลงแล้ว แม้เพื่อนจะหนีมือ กฎหมาย ในเมืองมนุษย์ได้ แต่ก็ไม่สามารถจะหนี กฎแห่งกรรม ได้ ผมเชื่อว่าเรื่องนี้ไม่ใช่เหตุบังเอิญแน่ เพราะสิ่งที่ผมแน่ใจว่าเป็นกรรมตามสนองก็คือพวกลูกน้องที่ร่วมกันในการฆ่าควายนั้น ต่างก็มีอาการสาหัส ได้รับความทุกข์ทรมานทุกคน บางคนถูกคมสะเก็ดระเบิดตัดตอนท้องไส้ไหลออกมาขาดเป็นชิ้น ๆ หมอได้พยายามยัดไส้เข้าไปในท้องรีบส่งโรงพยาบาล ได้พยายามตัดต่อไส้ แต่อาการหนักมากเพราะไส้ขาดออกเป็นหลายท่อนสุดความสามารถที่หมอจะช่วยชีวิตไว้ได้ก็ต้องทนทุกข์ทรมานรอเวลาตายต่อมาอีก ๓ วันจึงได้หมดลม ลูกน้องคนนี้คงจะเป็นผู้ที่ผ่าท้องควายเอาเครื่องในออก

มาสับเป็นชิ้น ๆ อีกหลายคนที่ถูกสะเก็ดระเบิดเนื้อขาดกะรุ่งกะริ่ง เหมือนเนื้อควายที่ถูกเฉือนออกมาจากตัว ทุกคนได้รับความทุกข์ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจร้องครวญครางเหมือนได้รับความเจ็บปวดแสนสาหัสกว่าจะตาย และที่ตายก่อนในวันถูกระเบิดมีจำนวน ๓ คน นอกนั้นต้องทนทุกข์ทรมานจนกว่าจะสิ้นกรรม บางคนอยู่ทรมานคอยเวลาตายรวมเสร็จทั้งสุธีเพื่อนรักของผม ทุก ๆ คนใน ๑๐ ชีวิตได้จบลงเพราะถูกคมสะเก็ดระเบิด คล้ายกับต้องคำสาปแช่งเจ้าของควายผู้น่าสงสาร เพราะทุก ๆ ชีวิตล้วนแต่ร่วมสร้างบาปฆ่าควายด้วยกันทั้งสิ้นนอกจากคนขับรถที่มาบอกข่าวร้ายเห็นจะเป็นเพราะแกไม่เคยรู้เรื่องเกี่ยวข้องในการฆ่าควายมาก่อน

เมื่อทางการได้ไต่สวนสอบถึงสาเหตุที่เกิดลูกระเบิดนั้น ทำให้ผู้คนบาดเจ็บล้มตายมากก็ปรากฏได้ความจริงเป็นความประมาทของสุธี จึงต้องสูญเสียชีวิตลูกน้องและตัวเองก่อนเกิดเหตุเย็นวันนั้นประมาณ ๑๗.๐๐ น. สุธีกับพวกลูกน้องอีก ๑๐ คนได้นั่งรถยนต์บรรทุกผ่านมาถึงที่เกิดเหตุจะเป็นผลกรรมอย่างไรจึงทำให้สุธีได้มองเห็นวัตถุโลหะรูป

ร่างยาวกลม ๆ ซึ่งอยู่ห่างไกลจากสายตามนุษย์ธรรมดาจะมองเห็นได้ เพราะห่างจากทางรถวิ่ง สุธีจึงให้คนขับหยุดแล้วตัวกับลูกน้องต่างก็ลงจากรถเข้าไปดู พอเห็นก็ชอบโลหะชิ้นนั้น รูปร่างเหมาะสมที่จะนำไปทำแจกันปักดอกไม้ เพราะความโลภ ผลกรรมที่ตามมาเห็นกงจักรเป็นดอกบัว สุธีรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เมื่อเก็บมาแล้วก็ใช้เข่าสองข้างหนีบไว้แล้วใช้มือสองข้างจับบิดไปมา สุธีพยายามปลุกปล้ำถอดวัตถุประหลาดอันนั้น แต่แล้วก็เกิดระเบิดขึ้นทันที ทั้งสุธีและลูกน้องที่มุงดูต่างก็ได้รับเคราะห์กรรมตามมากตามน้อย สุธีกรรมหนักจึงถูกตัดทั้งแขนทั้งขาขาดหายไป ลูกน้องท้องหวะไส้ขาดดังที่ผมได้เล่ามาแล้ว ฉะนั้น ผมจึงเชื่อแน่ว่า "กรรม" นั้นมีจริงผมเชื่อแล้ว ทำดีทำชั่วนั้นย่อมมีกรรมดีกรรมชั่วตามสนอง บัดนี้ผมเชื่ออย่างไม่มีข้อสงสัยใด ๆ เหลืออีกเลย เพราะทุก ๆ คนที่ถูกระเบิดในครั้งนั้น คือพวกฆ่าควายของชาวนาที่ยากจนผู้น่าสงสารสองพ่อลูก คงเหลือแต่คนขับรถที่ไม่เคยรู้เรื่องในการฆ่าควายมาก่อน ทำให้แกคนเดียวเฝ้าอยู่ที่รถทั้งแอบบังต้นไม้ใหญ่ จึงอยู่ห่างไกลรอดพ้นจากรัศมีระเบิดไม่เป็นอันตราย แต่แกก็ได้รับ

ความตกใจแทบช็อคเมื่อระเบิดขึ้น แกรีบวิ่งไปดูสุธีนายของแกและพวกลูกน้อง เห็นภาพที่สยดสยองแกกลัวแทบจะเป็นบ้า รีบขับรถบึ่งมาหาผมเพราะแกรู้ว่าผมกับสุธีเป็นเพื่อนรักกันมาก แกนึกว่าทำอย่างไรเมื่อผมทราบผมจะต้องรีบร้อนไปช่วยเป็นแน่ นี่แหละครับเขาบอกว่าคนดีผีคุ้มเวลานี้ภาพของเพื่อน เสียงร้องครวญครางของคนเจ็บยังหลอกผม ติดหูติดตาตลอดมา เป็นภาพที่น่าขนพองสยองเกล้าที่สุดในชีวิตของผมที่ได้พบเห็น ผมรับตรง ๆ ว่าผมกลัว ๆ ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นกับผมอีก ประสาทผมเสียเพราะทุกอย่างเกิดขึ้นอย่างไม่รู้ตัวต้องหวาดสะดุ้งอยู่เสมอ ผมกินไม่ได้นอนไม่หลับ มันทรมานจิตใจ ดูรูปร่างผมซิใกล้จะเป็นผีอยู่แล้ว ๆ"

"แกเล่าพลางเน้นคำพูดพร้อมกับสะอื้นไห้อยู่ในอกอย่างน่าสงสาร" ข้าพเจ้าได้ฟังแกเล่าแล้วก็เห็นใจแกมากทั้งที่แกไม่ใช่ตัวการในเรื่องนี้ จึงปลอบใจให้สติแกว่า

"จงทำใจให้สบายเถิด ต่อไปไม่ต้องคิดอะไรอีกคุณพ้นจากการสาปแช่งพ้นกรรมแล้ว อย่างน้อยคุณก็เคยห้ามเพื่อนมาก่อน แต่เขาหาฟังคำห้ามของคุณไม่ ฉะนั้น

กรรมที่คุณได้รับก็เบาบางไม่มาก เพราะคุณยังมีความดีเป็นบารมีอยู่บ้าง ฉะนั้น คุณจึงได้รับกรรมเป็นคนแรก เป็นกรรมทำให้ทรัพย์สินวอดวายไปในกองไฟ สิ้นทรัพย์สินแล้วก็คือ คุณได้ใช้หนี้กรรมสุดสิ้นลงแล้ว ส่วนพวกกรรมหนักนั้นได้รับภายหลังช้ามากกว่ากรรมเบา บัดนี้ก็ได้รับกรรมทั่วทุกคนแล้ว ต่อไปนี้คุณไม่ต้องวิตกทุกข์ร้อนมุ่งหน้าสร้างความดีต่อไปเถิด ผมรับรองได้ว่าคุณหมดกรรม จำไว้ว่าคุณได้ใช้หนี้กรรมแล้ว อย่านึกถึงต่อไป ลืมอดีตเสีย ทำให้ใจสบาย คิดถึงแต่ที่จะทำดีในปัจจุบัน”

แกฟังผมพูดรู้สึกมีสีหน้าแจ่มใสขึ้น ไม่ซีดเซียวเหมือนแรกพบ แกยิ้มอย่างมีเลือดฝาด แล้วพูดว่า

“ผมได้ยินท่านพูดผมสบายใจขึ้นมาก เมื่อได้ยินท่านรับรองว่าผมหมดกรรมแล้ว ก็เหมือนคำประกาศิตของผู้พิพากษาเหมือนอ่านคำพิพากษาให้ปล่อยผมพ้นกรรมแล้ว ผมดีใจเห็นจะเป็นเหตุที่ผมเล่าเรื่องชีวิตของผมให้ท่านฟัง ความรู้สึกเหมือนผมเป็นจำเลยให้การสารภาพผิดต่อหน้าผู้พิพากษา เป็นครั้งแรกที่ผมได้เล่าให้ท่านฟังและผมก็ได้ระบายใจความอัดอั้นไว้ในอกนานแล้วออกหมด ความทุกข์

หนักก็เบาลง ผมก็โล่งอกหายใจคล่องขึ้นกว่าเก่า ท่านได้กรุณาอดทนฟังผมเล่าจนจบแล้วท่านก็กรุณาชี้แจง เหมือนคำตัดสินอันศักดิ์สิทธิ์ควรเคารพ ให้ผมพ้นบาปกรรม ให้หลุดพ้นจากความรู้สึกว่า ถูกจองจำจิตใจ ปล่อยให้เป็นอิสระในบัดนี้แล้ว สัญชาตญาณของผมมีความรู้สึกว่า ท่านเป็นผู้ที่มาล้างบาปจากความรู้สึกทางจิตใจของผมให้หมดสิ้นไป ผมกลับเป็นผู้บริสุทธิ์อีกครั้งหนึ่ง ผมมีความดีใจมากไม่รู้ว่าจะกราบขอบพระคุณท่านอย่างไรถูก"

ข้าพเจ้าได้ฟังแกพูด ทั้งได้เห็นแกเปลี่ยนกิริยาท่าทางจากความเศร้าความทุกข์หนัก กลับสู่ความเป็นปรกติร่าเริงแจ่มใสทางจิตใจ ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกปลื้มปีติ นึกว่าข้าพเจ้าเคราะห์ดีที่เดินทางโดยรถไฟ จึงได้ทราบเรื่องแปลกประหลาดอันมีคุณค่ายิ่ง หากข้าพเจ้าเดินทางโดยเครื่องบินก็คงไม่ทราบอะไรที่เป็นประโยชน์ ดังที่ท่านได้ฟังมาแล้ว

หลังจากคุณกระสินธุได้เล่าเรื่องของแกประมาณสองชั่วโมง จึงได้สุดสิ้นเนื้อความที่น่าศึกษา แกก็หลุดพ้นเครื่องพันธนาการทางจิตใจ ข้าพเจ้าก็ได้รับความปีติในเมื่อได้เห็นผู้อื่นมีความสุข เราได้สนทนาในเรื่องต่าง ๆ ต่อไป

จนกว่ารถไฟจะถึงจุดหมายปลายทาง เราจึงได้ลาจากกัน ด้วยความปีติทางจิตใจด้วยกันทั้งสองฝ่าย จึงขอจบเรื่อง "กรรมหนัก" ไว้เพียงนี้.

สวัสดี

ไม่ต้องการสวรรค์

เรื่องที่ ๗๓

เรื่องนี้เกิดขึ้นเมื่อครั้งสะพานพระพุทธยอดฟ้า ฯ สร้างเสร็จไม่นานนัก เป็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้าและเพื่อน ๆ ได้เริ่มทอดกฐินทางน้ำ โดยใช้เรือยนต์เป็นพาหนะ ทำให้ทุกคนที่ไปร่วมงานกุศลต่างมีศรัทธาพอใจมาก เป็นต้นเหตุทำให้ปีต่อ ๆ มา เราก็ได้ทอดกฐินทางน้ำเป็นประจำปี เริ่มวัดริมน้ำทางเมืองปทุมธานีตลอดไปถึงสามโคก เป็นที่สนุกสนานทั้งชาวบ้านชาววัดและชาวกรุง จนเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ การทอดกฐินจึงชะงักไป เพราะหาเรือยนต์ที่เป็นพาหนะไม่สะดวก

เมื่อมนุษย์เราทุกรูปทุกนาม ทุกชาติทุกภาษา หากได้สร้างคุณงามความดีเป็นประโยชน์ส่วนรวมแล้ว ก็ย่อมเป็นที่ยกย่องสรรเสริญ เป็นที่เคารพบูชาของผู้ที่รู้ที่เห็นทั่วไปไม่เลือกชาติศาสนา ครั้งนั้น บริษัทสแตนดาร์ดออยล์ หรือสแตนดาร์ดแวคคัมออยล์ หรือ

บริษัทโซโกนี ข้าพเจ้าก็จำไม่ได้ เพราะบริษัทนี้ได้เปลี่ยนชื่อหลายครั้ง ข้าพเจ้าจำชื่อสับสนกันก็ได้เพราะเป็นเวลานานปีเวลานั้น นายเฮนรี่โพร้ส เป็นผู้จัดการในฐานะที่ข้าพเจ้าเคยติดต่อกับบริษัทนี้มาแต่แรก ข้าพเจ้าจึงคุ้นเคยกับคนในบริษัทนี้เป็นส่วนมาก โดยเฉพาะพนักงานเดินตลาด นายเฮนรี่โพร้ส เป็นฝรั่งที่น่าเคารพนับถือมากผู้หนึ่งที่ข้าพเจ้าเคยพบเห็นมา ท่านผู้นี้ได้ทราบข่าวจากคุณพูนโต เต็มวงศ์ พนักงานเดินตลาดว่า ข้าพเจ้าจะทอดกฐินทางน้ำ ก็ได้จัดส่งเรือยนต์ของบริษัทพร้อมทั้งเติมน้ำมันเต็มอัตรา เรือลำนี้เราได้จัดให้เป็นเรือองค์กฐิน เพราะเป็นเรือที่โอ่โถงมีห้องนอนห้องน้ำพร้อม ทั้งได้จัดพนักงานประจำเรือพร้อมทุกหน้าที่ แต่คนเรือเป็นชาวไทยอิสลามล้วน ข้าพเจ้าอดนึกถึงบุญคุณที่ท่านได้ส่งเรือมาร่วมกุศลครั้งนั้นไม่ได้ ทั้งที่เราต่างศาสนากัน ทำให้ข้าพเจ้าระลึกถึงอย่างไม่มีวันลืม นายเฮนรี่โพร้สผู้นี้ใครรู้จักได้คบค้าสมาคม ย่อมเป็นที่รักใคร่นิสัยใจคอ และยกย่องความดียากที่จะลืมได้ ทั้งพนักงานและเสมียน คนงาน ตลอดทั้งกรรมกรในบริษัทที่อยู่ในใต้บังคับบัญชา ต่างก็รักใคร่เคารพนับถือท่านผู้นี้เหมือนบิดา

เพราะเป็นคนเห็นอกเห็นใจคน มีจิตใจเที่ยงธรรม ปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาเหมือนบิดาปกครองบุตร มีความรักใคร่เอ็นดูคอยอบรมสั่งสอน ไม่เคยดุด่าใช้วาจาสามหาว เป็นที่ยกย่องสรรเสริญของพวกพนักงาน เสมียน กรรมกร พวกคนงานทั่วไป

ต่อมาท่านผู้นี้ได้เป็นลมถึงแก่กรรมที่สนามบินดอน-เมือง ปัจจุบันคงเรียกว่าหัวใจวาย ความตายไม่เคยเลือกคนดีหรือคนชั่ว ทำให้คนที่คุ้นเคยรักใคร่ต้องเศร้าใจเสียดายคนดีที่จากไปโดยกะทันหัน พวกพนักงานเสมียนกรรมกรคนงานไม่น้อยที่ต้องหลั่งน้ำตาอาลัยรักท่านผู้นี้ ทั้งชาวไทยและชาวจีนที่รู้จักคุ้นเคยกับท่านผู้นี้ คนดีอยู่ที่ไหนก็ให้ความร่มเย็นเป็นสุขแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยมีจิตใจเที่ยงธรรมมีความเห็นอกเห็นใจเมตตาปรานี ผิดกับคนชั่วที่มีแต่ความหยาบคาย มีความโลภเห็นแก่ตัว อยู่ที่ใดก็นำความเดือด-ร้อนมาสู่ที่นั้น

ฉะนั้น ก่อนอื่นข้าพเจ้าขอสงบจิตแผ่ส่วนกุศลให้แก่วิญญาณท่านผู้สร้างความดี ซึ่งร่างของท่านได้ฝังอยู่ใน

สุสานที่บ้านใหม่ ในพระนครใต้ ประเทศไทย ก่อนที่ข้าพเจ้าจะเริ่มเรื่องต่อไป

ครั้งนั้นเราได้ร่วมกำลังทรัพย์ ร่วมกำลังกาย กำลังปัญญา ร่วมใจกันทอดกฐิน ณ วัดหนึ่งซึ่งอยู่ชายน้ำใกล้ถนนตก หรือบางคอแหลม ถ้าจำชื่อไม่ผิดคงจะเป็นวัดจันทร์ โดยการแนะนำของคุณสายหยุด วงศ์ทองสุข ซึ่งบ้านอยู่ใกล้วัด และรับจัดการทางวัดตลอดเริ่มตั้งแต่จองกฐิน การเลี้ยงดู และคุณพวง งามดี ข้าราชการกระทรวงวังรับจัดงานเรื่องเกี่ยวกับทางพระพิธีกรรมทางศาสนาตลอดทั้งนำถวายผ้ากฐิน

วันนั้นตอนเช้าจำได้ว่า พวกเราได้ยกไตรครององค์กฐินตั้งไว้เด่นที่หัวเรือ เพื่อจะได้มองเห็นได้ทั่ว ๆ ไป และเพื่อให้ได้ชมดอกไม้หุ้มไตรซึ่งร้อยด้วยดอกไม้สดสวยงามมากเป็นศิลปซึ่งหาดูได้ยากในปัจจุบันนี้ เสียดายว่าอยู่ได้ไม่นานความสวยงามก็แห้งเหี่ยวหมดความหมาย จึงมาตั้งไว้ในที่ให้เห็นชัดเพื่อช่วยกันอนุโมทนา การร้อยดอกไม้หุ้มไตรนั้นเป็นฝีมือของพวกคุณ ๆ ชาววังรับอาสาไปจัดการ และจัดให้สวยงามมาก ผู้คนที่ได้เห็นต่างก็ชมว่าฝีมืออย่างนี้

ต่อไปจะหาดูยาก จำได้ว่าเวลานั้นข้าพเจ้าออกมายืนที่ถนนทางเข้าท่าเรือใต้สะพานใหม่คอยดักบอกพวกที่จะมาขนของมาในงานกฐิน จะได้ลงไม่ผิดท่า ยืนคอยดูครู่หนึ่งก็มีเพื่อนคนหนึ่งมาเรียก บอกว่ามีคุณยายคนหนึ่งอยากพบให้กลับไปที่ท่าเรือ ข้าพเจ้ามอบหน้าที่ให้เพื่อนคนนั้นคอยเฝ้าดูรถที่ขนของตลอดทั้งบอกรูปร่างของรถ และคนขับ เพื่อจะได้ไม่หลงไปทางอื่น และคอยชวนบอกผู้ที่มางานกฐินด้วย ข้าพเจ้าก็กลับมาที่ท่าเรือ

เห็นพวกที่จะไปในงานกฐิน ส่วนมากเป็นผู้หญิงกำลังซักถามและเล่าเรื่องอะไรให้ฟังอย่างเพลิดเพลิน เมื่อข้าพเจ้าเดินตรงเข้าไปในกลุ่มกำลังสนทนากัน เมื่อใกล้เข้าไปพวกในที่นั้นก็ชี้ให้หญิงชราดู และแนะนำว่า ข้าพเจ้าเป็นผู้จัดการในกฐินครั้งนี้ที่แกอยากพบ แกก็แหวกพวกที่ล้อมตรงเข้ามาหาข้าพเจ้า พลางพูดว่า

"พ่อคุณของยาย ดีใจที่ได้ทราบว่าจัดการทอดกฐินครั้งนี้ การทอดกฐินได้บุญแรงมาก ยายอยากจะร่วมทำบุญด้วย"

ข้าพเจ้าตอบว่า "ไม่ใช่ผมจัดคนเดียวหรอกหรับคุณยายพวกเราเพื่อน ๆ ร่วมมือร่วมใจกันเป็นเจ้าภาพครับ"

หญิงสูงอายุกำลังควักห่อผ้าแดงออกมาจากอกเสื้อ ปากก็พูดว่า "ถึงอย่างไรคุณก็เป็นหัวหน้าชักชวน มันเป็นกุศล ยายขอร่วมการกุศลครั้งนี้ เพื่อสมทบเข้าองค์กฐินด้วย ๕ บาท" พูดแล้วค่อย ๆ แก้ห่อหยิบเงินออกมานับที่เหลือก็ห่อกลับคืนไว้ในอกเสื้อ หยิบธนบัตรใบละบาทพับซ้อนกันเรียบร้อยที่เอาออกมาจากห่อผ้าสีแดง ๕ ใบ แล้วยกมือขึ้นจบ หันหน้าไปทางพระปรางค์วัดแจ้ง ทำปากขมุบขมิบคงเป็นคำอธิษฐาน แล้วจึงยื่นส่งมาให้ข้าพเจ้ารับไว้ พลางยกมือขึ้นอนุโมทนา แล้วก็มอบให้ผู้รักษาเงินบอกว่าให้จดชื่อคุณยายสมทบในองค์กฐิน ก็มีหญิงคุ้นเคยกับข้าพเจ้าผู้หนึ่งมาในงานกฐิน แอบกระซิบว่า

"คุณยายคนนี้ แกเป็นคนมั่งคั่งผู้หนึ่ง แกมีที่ดินบ้านช่องเรือกสวนมากมาย แต่บัดนี้แกได้ยกโอนถวายวัดเป็นกองกลางหมดแล้ว เพื่อให้เก็บผลประโยชน์บำรุงพระศาสนา เวลานี้แกอาศัยวัดถือศีลภาวนา เขาว่าแกนั่งสมาธิทายเหตุการณ์ล่วงหน้าได้แม่นยำมาก"

แต่ข้าพเจ้าไม่สนใจเรื่องทายเหตุการณ์แม่นยำ กลับไปสนใจในการที่แกสละทรัพย์สมบัติมากมายถวายวัดให้เก็บ

ผลประโยชน์ ข้าพเจ้ารู้สึกว่า คุณยายผู้นี้ออกจะมีเสน่ห์ เพราะเห็นมีผู้หญิงทั้งสาวและไม่สาวห้อมล้อมถามโน่นถามนี่ ข้าพเจ้าก็เกิดความสนใจจึงถามว่า

"ได้ทราบว่า คุณยายได้ยกทรัพย์สมบัติทั้งหมดถวายวัดเพื่อบำรุงศาสนาจริงไหมครับ"

หญิงชรายิ้มอย่างสบายใจ แล้วพูดว่า "เป็นความจริงค่ะคุณ เพราะยายได้พิจารณารู้สึกว่า มองเห็นความจริงได้ชัดเจนแล้ว ที่ชีวิตของเราทุกวันนี้ ไม่มีอะไรเป็นแก่นสาร ตายเกิด ตายเกิด วนเวียนอยู่อย่างนี้ไม่สิ้นสุด เกิดมาเป็นคนหนีความทุกข์ไม่พ้น หนีความเศร้าเสียใจไม่พ้น ความสุขความสบายมองไม่เห็น จึงคิดว่าไม่มีอะไรเป็นที่พึ่งของเราแน่นอนได้นอกจากพระศาสนา พระธรรมคำสั่งสอนให้มนุษย์เราละความโลภ ความโกรธ ความหลง ใครละได้ก็จะทำให้สบายใจ จะห่างความทุกข์ความเศร้าโศกเสียใจ ยายมานึกดูคนเรา ถ้าตัดความโลภได้มันก็มีความสุข เพราะฉะนั้น ยายจึงพยายามตัดกิเลสเหล่านี้ให้มันหมดสิ้นไป"

แต่แล้วก็มีหญิงสาวผู้หนึ่งถามขึ้นว่า "แล้วทำไมยายต้องยกทรัพย์สมบัติให้วัดทั้งหมด แล้วยายจะเอาที่ไหน

มากินมาใช้ แล้วยายจะเอาบ้านที่ไหนอยู่"

เสียงหญิงสูงอายุหัวเราะอย่างสุขใจแล้วพูดว่า "โถ ก็ยายปลงตกแล้ว ยายอายุมากและไม่มีลูกหลานใกล้ชิด ทรัพย์สมบัติบ้านช่องยายจะครองไปได้อีกกี่วัน อันทรัพย์สินเงินทองนั้นถ้ามีมากก็ห่วงมาก ถ้ามีน้อยก็ห่วงน้อย ถ้าไม่มีก็ไม่มีอะไรห่วง ฉะนั้น ยายจึงคิดตัดกังวลถวายวัดทั้งหมด ยายก็หมดห่วง หมดความผูกพัน ไม่ต้องไปนึกอีกว่าอ้ายโน่นก็ของเราอ้ายนี่ก็ของเรา มีผูกพันในทางรู้สึกไม่สิ้นสุด มันมีความโลภกิเลสตัณหากรุ่งรังอยู่ทางจิตใจแล้ว ผู้นั้นย่อมจะทำให้สงบยากโอกาสที่จะบรรลุมรรคผลก็มีน้อย ถ้าหากยังเป็นของเรา ถึงอย่างไรเราก็มีจิตกังวล ตัดไม่ขาด ดูแต่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ท่านสูงด้วยศักดิ์และมั่งคั่งมหาศาล แต่พระองค์ยังเสียสละตัดหมดทุกอย่าง ตลอดทั้งราชสมบัติ พระองค์มิได้ทรงไยดีทรงมุ่งหวังแต่พระนิพพานเป็นที่ตั้ง ที่สุดพระองค์ทรงค้นพบตรัสรู้ด้วยพระองค์เอง เห็นทางไปสู่พระนิพพาน และยายก็สละทรัพย์สมบัติ ละความโลภหลงได้แล้ว บัดนี้ยายก็ไม่มีอะไรเป็นห่วงเป็นกังวลอีกแล้ว เท่ากับยายเหลือแต่ตัว เวลานี้

ยายสามารถชำระจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์ ยายก็อยู่ในที่สงบและมีความสุข"

ข้าพเจ้าได้ยินหญิงสาวผู้หนึ่งถามขึ้นมาว่า "ยายจ๋า คนเราไม่มีบ้านอยู่ ไม่มีเงินทอง ต้องอาศัยวัด ไม่มีอะไรเป็นของตัวเอง ไม่เป็นอิสระต้องอาศัยวัด และจะหาความสุขได้อย่างไร"

หญิงชราหัวเราะ ยกมือปัดไปมาอยู่ตรงหน้า ประกอบกับคำพูดว่า "คุณหนูจงฟังยายให้ดีนะ แล้วจำเอาไว้ คนเราจะทำบุญอะไร ก็ต้องให้รู้จักตัวบุญตัวกุศลเสียก่อน ใช้สติปัญญาพิจารณาให้ละเอียดรอบคอบ เพราะการสละทรัพย์สินมากมายเป็นเรื่องใหญ่ เหมือนกับทางโลก พ่อแม่จะยกทรัพย์สินมรดกให้แก่ลูกหลานคนไหน ลูกหลานนั้นจะมีปัญญาทำให้เกิดประโยชน์ไปหรือไม่ ทรัพย์สินสมบัตินั้นมีทั้งคุณและโทษ หากยกให้ผิดแทนที่จะเกิดคุณประโยชน์ กลับเกิดโทษแก่ลูกหลานผู้นั้นจนเสียผู้เสียคน ก็ไม่ควรจะให้เพราะทำให้อายุสั้นลง ทรัพย์สมบัติมีคุณสำหรับผู้รู้จักปกครอง และให้โทษสำหรับผู้ไม่รู้จักคุณค่า แต่สำหรับยายหมดความจำเป็น เพราะยายแก่แล้ว ถ้ายายยัง

มีทรัพย์สินต่อไปก็มีแต่จะเกิดโทษทางใจ ฉะนั้น ยายนึกแล้วตกลงใจยกให้ถวายเป็นพุทธบูชา แล้วยายก็ได้ความสบายใจเพราะคิดว่ายายทำดีที่สุดแล้ว คุณหนูอย่านึกว่าคนมั่งมีเงินทองมากมายมีตึกใหญ่โต มีผู้คนรับใช้ มีรถยนต์คันงามราคาแพง เราอย่าไปนึกว่าคนนั้นเขาจะได้รับความสุขสบายใจเสมอไปนะ สายตาของเรามองเห็นเขามีความสุขจริง แต่เขาอาจจะมีความสุขในสายตาแต่ภายนอก แต่ภายในเรามองไม่เห็น ซึ่งใจเขาอาจหาความสุขความสบายไม่ได้ อาจจะเป็นห่วงด้วยโรคภัย อาจเป็นห่วงทรัพย์สมบัติ อาจกลัวลูกไม่เอาถ่านคอยทำลายล้างผลาญนำความเสื่อมเสียมาสู่วงศ์ตระกูล อาจะเป็นห่วงกลัวจะเสื่อมถอยอำนาจและยศศักดิ์อื่น ๆ ทำให้ใจไม่สบายร้อยแปดพันประการ แต่สำหรับยายนั้นไม่มีอะไรเป็นห่วง แม้ตัวยายจะไม่มีบ้านใหญ่โต ไม่มีทรัพย์สินเงินทอง แต่จิตใจยายสบาย ยายมีความสุขเพราะความสงบ เพราะเปลื้องความโลภความห่วงออกหมดแล้ว ถ้าใครจะเอาความมั่งคั่งพร้อมทั้งอำนาจวาสนา ความสุขความสบายภายนอกมาแลกกับความรู้สึกของยายแล้ว ยายจะบอกว่า ยายจะขอความสุขทางใจ"

เวลานั้นรู้สึกว่า มีคนส่วนมากมารุมฟังคุณยายผู้สูงอายุตอบปัญหาพวกหญิงรุ่นสาวอย่างน่าฟัง ข้าพเจ้าก็ฟังด้วยความเลื่อมใสจริงใจ

ทันใดนั้นก็ได้ยินหญิงผู้หนึ่ง เป็นผู้มีความรู้สูงชั้นอาจารย์ ได้มาร่วมทอดกฐินได้ถามปัญหาขึ้นว่า "คุณยายได้สละทรัพย์สินมากมายเพื่อสร้างบารมีบำรุงพระศาสนาต่อไปแล้ว นอกจากได้ความสุขสงบทางใจ แล้วได้เกิดผลอะไรบ้าง ที่พอจะนำมาประดับความรู้ และจะได้พิจารณาดูเหตุผล"

คุณยายมองหน้าผู้ถามแล้วก็ยิ้ม พลางพูดว่า "เมื่อคุณได้ถามยายก็ดีแล้ว บางทียายจะพูดและโต้ตอบนอกเรื่องไปก็ได้ แต่ใครจะเชื่อหรือไม่เชื่อ ยายก็ไม่สนใจ ยายรู้เห็นอย่างไร ยายก็พูดออกมา ยายมีศีลธรรม คุณลองเอาไปพิจารณาดู การเงินการทองยายไม่เคยขาดมือเลย ยายก็มีสภาพอยู่อย่างพอกินพอใช้ไปวันหนึ่ง ๆ ถ้ามากยายก็ทำบุญแต่พอทำบุญแล้วเงินก็มีมาอีก คนโน้นให้บ้างคนนี้ให้บ้างยายไม่เคยขัดสนเลย อีกอย่างหนึ่งเป็นสิ่งอัศจรรย์ยิ่ง แม้จะเป็นความฝัน แต่ก็มีเหตุผลนับแต่ยายได้สละทรัพย์สินและ

บ้านถวายวัดแล้ว

วันหนึ่งยายป่วยไม่สบาย คืนนั้นก็ได้ฝันไปว่า ยายไปพบบ้านสวยงามหลังหนึ่ง ว่าบ้านหลังนี้สร้างด้วยอะไรหนอ มันสวยงามดูไม่เบื่อตาเลย ไม่ว่าจะพิจารณาดูทางไหนแง่ไหนสวยพร้อมไม่มีที่ติ ช่างธรรมดาคงไม่สามารถจะสร้างได้เช่นนี้ จะว่าแก้วและทองคำก็คิดว่าไม่มีมนุษย์คนไหนที่จะมีทรัพย์สินเงินทองมากมายมหาศาลสร้างบ้านนี้ได้ เงียบสงบเหมือนไม่มีคนอยู่ภายใน ยายเดินชมรอบบ้านแล้วก็มาเห็นประตูบานหนึ่งแง้มอยู่ท่าทางจะมีคนอยู่ข้างใน จึงตะโกนถามไปว่า

"มีใครอยู่ข้างในบ้างจ๊ะ ฉันอยากจะรู้จักเจ้าของบ้านโปรดออกมาพบหน่อยเถิด"

แต่แล้วก็มีเสียงหญิงพูดกันข้างใน ครู่หนึ่งประตูที่แง้มก็เปิดออกพบหญิงสาววัยรุ่นออกมา ๓ คน แล้วถามอย่างยิ้มแย้มว่า "ท่านมาหาผู้ใดเจ้าคะ"

ยายจึงถามว่า "แม่หนู ฉันอยากจะรู้ว่าบ้านหลังนี้เป็นของใคร ฉันยังไม่เคยพบเห็นบ้านใครสวยงามอย่างนี้มาก่อนเลย มันถูกอกถูกใจฉันทุกอย่าง"

เด็กสาววัยรุ่นหัวเราะ พลางพูดว่า "ท่านเจ้าของบ้านยังไม่มาอยู่เลยเจ้าค่ะ พวกดิฉันมาคอยรับใช้ท่าน และยังไม่เคยพบเห็นท่านเลย"

ยายสงสัยจึงถามว่า "ท่านเจ้าของที่ว่านั้นชื่อว่าอะไร เวลานี้อยู่ที่ไหน"

เด็กสาวคนหนึ่งตอบว่า "เจ้าของบ้านชื่อ...... เวลานี้อยู่ในเมืองมนุษย์"

ยายได้ยินชื่อก็สะดุ้งทันที เพราะชื่อที่เด็กสาวบอกนั้นมันชื่อของยาย จึงสงสัยถามต่อไปว่า "นอกจากพวกหนู ๓ คนแล้วยังมีใครที่เป็นผู้ใหญ่ที่ดูแลบ้านนี้บ้างจ๊ะ"

เด็กสาวยิ้มแล้วพูดว่า "ยังมีผู้ดูแลเป็นใหญ่ที่นี่อีกผู้หนึ่งเจ้าค่ะ นอกนั้นยังมีเด็กรุ่นดิฉันอีกมากมายอยู่ข้างใน ถ้าท่านต้องการพบผู้ดูแลแล้ว ดิฉันจะไปเรียนให้ท่านผู้เฝ้าสถานที่ได้ทราบ"

พูดแล้วก็พากันหลบเข้าไปทั้งสามคน ทำให้ยายนึกชมว่าเด็กสาวพวกนี้ มีกิริยามรรยาทเรียบร้อย ใครหนอได้ฝึกฝนเด็กเหล่านี้ ให้มีกิริยาวาจาเรียบร้อยเช่นนี้ ใจก็นึกตาก็ชมความงามภายนอกของบ้าน นึกว่าภายนอกงามอย่างนี้

ภายในจะงามเพียงใดหนอ ยายกำลังชมเพลินอยู่ก็พอดีเด็กสาวทั้งสามออกมา และพาหญิงสาวผู้หนึ่งมาด้วย เมื่อยายเห็นหญิงสาวคนนั้น ยายก็ตะลึงเพราะความรู้สึกจำได้แน่นอนและแม่นยำ จึงร้องถามไปคำเดียวว่า "นี่แจ๋วใช่ไหม"

หญิงสาวได้ยินเท่านั้นก็ตรงเข้ามาคุกเข่ากราบลงแทบเท้าของยาย พลางพูดว่า "ใช่เจ้าค่ะ"

แจ๋วคนนี้เมื่อเด็ก ๆ เป็นคนรับใช้ของคุณแม่ของยาย เป็นเด็กดีมีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ไว้วางใจได้ เป็นเด็กที่มีความกตัญญู เมื่อแม่ของยายเสียแล้ว แจ๋วก็อยู่กับยายตลอดมา ครั้งหนึ่งเกิดอหิวาต์ แจ๋วก็เป็นโรคอหิวาต์อาการจวนไปจวนอยู่ ยายจึงบนตัวว่าหายยายจะให้แจ๋วบวชชี ที่สุดแจ๋วก็หายจากโรค ก็บวชชีถือศีลแก้บน เมื่อสึกจากชีก็อยู่กับยายตลอดมา ยายรักแจ๋วมาก เพราะเป็นคนพูดน้อยทำงานมาก

ต่อมาตอนหลังนี้แจ๋วเป็นไข้ เวลานั้นก็รักษากันอย่างยาไทย ๆ หมอบอกว่าอย่าเพิ่งให้กินข้าวจนกว่าปรกติ ต่อมาแจ๋วก็ค่อยยังชั่วมาก แจ๋วร้องบอกยายว่าอยากกินข้าวเหลือเกิน กินแต่น้ำข้าวกับพวกแป้งเปียกเบื่อเหลือเกิน ถ้าไม่ได้

กินก็อยากแทบตาย อ้อนวอนขอข้าวกิน ยายเห็นว่าแจ๋วค่อยยังชั่วแล้ว ทั้งอ้อนวอนขอข้าวกินอย่างน่าสงสาร ยายก็จัดหาข้าวมาให้กิน แต่แล้วคืนนั้นแจ๋วก็ดิ้นทุรนทุรายมาก ไข้ขึ้นตัวร้อนมาก ยายตกใจใช้ให้คนไปตามหมอ แต่หมอมาไม่ทันแจ๋วก็สิ้นใจ หมอสมัยใหม่บอกว่าลำไส้ทะลุ ก่อนตายแจ๋วได้มองหน้าน้ำตาไหล แล้วพูดทั้งน้ำตาว่า

"คุณขา ถ้าแจ๋วได้เกิดมาในชาติหน้า ขอให้แจ๋วได้รับใช้คุณต่อไปนะคะ แจ๋วขออธิษฐาน"

ยายต้องเสียน้ำตาเมื่อแจ๋วตาย และได้ทำบุญกรวดน้ำไปให้เสมอ ว่าถ้าชาติหน้ามี ขอให้เรามาอยู่ร่วมกันอีก

เมื่อได้พบหน้าแจ๋วในบ้านประหลาดหลังนี้ ทำให้ยายดีใจมาก เมื่อแจ๋วได้มากราบยายตรงหน้า ยายก็ก้มลงกอดแจ๋วด้วยความรักและคิดถึง แจ๋วก็มีหน้าตาแช่มชื่นที่ได้พบยาย เราถามถึงอะไรต่ออะไรไม่เป็นสาระพักหนึ่ง แล้วยายก็ถามว่า "นี่แจ๋วแกมาเฝ้าบ้านให้ใครล่ะ สวยงามใหญ่โตเหลือเกิน"

แจ๋วยิ้มและชายตาดูยาย แล้วพูดว่า

"ก็บ้านของท่านซิเจ้าคะ"

ยายตกตะลึง ถามซ้ำว่า "แจ๋วพูดอะไรนะ บ้านนี้แจ๋วว่าเป็นบ้านของฉันหรือ"

แจ๋วยิ้มแล้วพูดว่า ใช่แล้วค่ะ บ้านของท่าน แจ๋วมาเฝ้าไว้คอยท่าน เมื่อท่านละโลกมนุษย์เมื่อไหร่ ท่านก็มาอยู่ในสถานที่นี้"

ยายตอบแจ๋วว่า "ยังหรอกแจ๋ว" ฉันยังไม่อยากมา แจ๋วเฝ้าต่อไปเถิด ถ้าฉันไม่มา แจ๋วก็เป็นใหญ่ต่อไป"

แจ๋วทำหน้าสลดแล้วพูดว่า "ท่านจะไม่เข้าไปชมความงามภายในหรือเจ้าคะ งามมากอย่างที่ท่านจะไม่เคยเห็นที่ไหนมาก่อนเลย"

ยายต้องตอบว่า "เมื่อฉันรู้ว่าเป็นของฉันแล้วก็ไม่อยากเข้าไปดู นึกว่าเป็นของคนอื่น ฉันก็จะเข้าไปชม"

เวลานั้นก็นึกรู้สึกตัวว่าเป็นความฝัน ยายก็พยายามทำจิตดิ้นรนให้ตื่นจากความฝัน แล้วยายก็ตื่นขึ้นมา เวลานี้หากยายทำสมาธิให้จิตสงบ ก่อนที่จิตจะสงบนิ่งถ้านึกถึงครั้งใด ก็ต้องเห็นบ้านหลังนี้เสมอ

หญิงผู้ถามก็ถามต่อไปว่า "เหตุใดคุณยายรู้ว่าเป็นบ้านของคุณยาย ถึงไม่อยากเข้าไปดูภายใน ทั้งที่คุณยาย

ก็พอใจในบ้านหลังนี้มาก"

หญิงชรายิ้มอย่างเศร้าแล้วพูดว่า "ยายไม่ต้องการไปติดในรูป รส กลิ่น เสียง ไปหลงใหลในสิ่งสวยงาม ยายไม่ต้องการไปเกิดที่ไหนอีก นอกจากยายยังมีกรรมไม่สามารถจะบรรลุมรรคผล แม้จะอยู่ในสวรรค์ชั้นไหนก็ตาม ยายไม่ต้องการ เพราะยายต้องการสูงกว่านั้นคือ พระนิพพาน ดับรูป รส กลิ่น เสียง โลภะ โทสะ โมหะ ดับชาติ ดับภพ ดับตลอดกาล ไม่มาเกิดเป็นอะไรในสากลพิภพอีกต่อไป เป็นทางสุขที่สงบเหนือทางทุกข์ทั้งหลาย"

พวกเราได้ฟังแล้ว ก็พากันสนใจในชีวิตของคุณยายผู้นี้มาก และได้ความเพลิดเพลินในเรื่องแปลกประหลาดพิสดาร ต่อมาภายหลัง เราได้นำเรื่องนี้มาถกกันอีกนานเป็นแรมเดือน เวลานั้นข้าพเจ้าได้เชิญให้คุณยายไปอนุโมทนากฐินด้วย แต่หญิงชราได้ขอตัว เมื่อได้เวลาคนมามากพร้อมหน้ากันและได้ขนของลงเรือหมดแล้ว ก็ถึงเวลากำหนดออก เรือนำองค์กฐินแล่นออกจากท่าทันที ตกลงเมื่อทอดกฐินแล้วเราก็จะนำเรือออกไปเที่ยวปากอ่าว เพราะมีหลายท่านที่ยังไม่เคยเห็นอ่าวสยาม และท้องทะเลเวิ้งว้าง

มองไม่เห็นฝั่ง วันนั้นนับว่าเป็นวันสนุกสนานเป็นที่พออก พอใจด้วยกันทุกคน ต่อมาภายหลังมีผู้เล่าให้ฟังว่า คุณยายผู้นั้นท่านเป็นผู้ดีเก่าตระกูลสูง และได้รับการศึกษามีความรู้ดี และบางคนที่ไม่เชื่อก็ว่าสติของท่านไม่ค่อยดี แต่ข้าพเจ้าได้สนทนากับท่านแล้ว รู้สึกว่าสติดีกว่าบางคนที่เรียกว่าสติสมบูรณ์เสียอีก การทอดกฐินครั้งนั้นผู้ที่ไปร่วมการกุศลทั้งชายหญิง ต่างได้รับอากาศสดชื่นลมเย็นทำให้จิตใจสบาย ทั้งอาหารคาวหวานผลไม้ ทั้งเครื่องดื่มก็อุดมสมบูรณ์ ต่างก็จัดหากันมามากมาย ทุกท่านได้รับความสำราญพอใจที่ได้พักผ่อนสมองร่วมสนุกสนานเฮฮา ทำให้ทุกคนขอร้องให้ข้าพเจ้าจัดงานกฐินปีต่อไปทุกปีเป็นประจำ เพื่อจะได้ร่วมกันทำบุญสนุกสนานเฮฮาปีละครั้ง ข้าพเจ้ารับปากเพียงว่าจะพยายามต่อไป.

สวัสดี

พิมพ์ที่โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย หน้าวัดบวรนิเวศฯ กรุงเทพฯ

นายเฉลียว โพธิเกษม ผู้พิมพ์โฆษณา ๑๕/๑๑/๒๕๒๐